

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1114.

CHICAGO, ILL., 17. JANUARJA, (JAN. 17.) 1929.

LETO—VOL. XXIV.

VSEBINA.

ČLANKI.

Čemu diktatura v Jugoslaviji?
U. M. W. in njeno vodstvo (John L. Lewis
še predseduje).
Refleksije ameriškega blagostanja.
Al Smith je preskrbljen in bo počival.
Moderna ameriška literatura (Ivan Molek).

IZ NAŠEGA GIBANJA.

V stavbinskem fondu JSZ. je sedaj nad
\$7,000.
Razno iz Maynarda, O.
Vprašanje oblike Proletarca (Glencoe).
Čemu nekaterim naši listi niso priljubljeni?
Odbor kluba št. 41 JSZ. v Clintonu.
O tem in onem iz Johnstowna, Pa.
Iz Collinwooda, O.
Koncertna prireditev in konferenca v
Girardu.
Dne 27. januarja konferenca JSZ. v West
Allisu, Wis.
Prebitek predstave kluba št. 1 za angleško
prilogo Proletarca.
Število organizacij Izobraževalne akcije se
veča.

Nova ustava soc. stranke sprejeta.
Maškarada v prid Slovenskega doma
v Detroitu.
Zapisnik VII. konference JSZ. v Bridgeportu.
"Ali more biti dober socialist dober katoličan
in obratno?"
Nad sto ljudi na Molekovem predavanju v
Detroitu.
Kampanjski fond JSZ.
Listu v podporo.
Agitatorji na delu.
Izobraževalna akcija J. S. Z.

DRAMA IN GLASBA

Uspeh ge. Pavle Lovšetove v Chicagu.
Seznam Šubljevih koncertov.
"Ti non star furba?"

RAZNO.

Pod spovednim pečatom (roman, nadalje-
vanje).
Književni vestnik.
O slavnosti dvajsetletnice SSPZ. v Chicagu.
Književni vestnik.
Cenik knjig in spremembe.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanaka Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.

Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

CENIK KNJIG KI JIH IMA V ZALOGI "PROLETAREC".

ROMANI, POVESTI, ČRTICE IN OPISI.

Albrecht Ivan: Srce, novele, vez.	50
Album slovenskih književnikov (uredil dr. Janko Slebinger), vsebuje opise in slike slov. književnikov od Trubarja naprej. Fina vezba.	\$5.00
Andrejev Leonid: Plat zvona, novele, vez.	45
Povest o sedmih obešenih, posvečena L. N. Tolstemu, vez.	50
Arcibaiev M.: Sanin, vez.	1.50
Azov Vladimir in Teffi: Humoreske, groteske in satire, broširana	60
Barbusse H.: Ogenj, dnevnik desetniije, povest iz svetovne vojne, vez.	1.25
Beg iz teme: (ruski pisatelj,) broš. \$1, vezana.	1.25
Bobinjec P.: Svetobor, povest iz konca enajstega stoletja, broš.	50
Bulwer L. E.: Poslednji dnevi Pompejev, I. in II. del. broš.	1.50
Burroughs Edgar R.: Tarzan, sin opice, vez.	1.00
Tarzan in svet, vez.	1.00
Tarzanove živali, vez.	1.00
Tarzanov sin, vez.	1.00
Tarzanova mladost v džungli, vez.	1.00
(vseh pet knjig \$4.50)	
Calco L.: Cerkvene miši, povest iz sedajnosti, broš.	75
Cankar Ivan: Podobe iz sanj, vez.	75
Moje življenje, broš. 60c, vezana	85
Cankar Ivan: Zbrani spisi, I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Vinjete, vez. \$2.00; II. zv., vsebina: Črtice in povesti ter Kritični in polemični spisi, vez. \$2.00; III. zv., vsebina: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikiča, Za narodov blagor, Črtice ter Kritični in polemični spisi, vez. \$2.00; IV. zv., vsebina: Knjiga za lahkomišelnje ljudi in Tučji, vez. \$2.00; V. zv., vsebina: Kralj na Betajnovi, Na klancu in Črtice, vez. \$2.00; VI. zv., vsebina: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vez. \$2.00; VII. zv., vsebina: Mimo življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana \$2.00. Vseh 7 knjig skupaj	13.00
Cankar Izidor:	
Obiski pri slovenskih pisateljih in umetnikih, vez.	1.25
S poti, potopisne črtice, broš.	75
Cankarjev zbornik, vez.	1.00
Čehov Anton P.: Sosedje in druge novele, broš.	50
Chesterton G. K.: Četrtek, fantastičen roman, broš.	50
Chochołušek P.: Jug, zgodovinski roman, 616 strani, broš. 75c, vez.	1.00
Cigler Janez: Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov francoskih vojakov, broširana	45
Coloma Louis: Boy, roman, vez.	40
Coloma-Poljanec: Kraljica mučenica, zgodovinski roman, broš.	75
Concourt Ed. De.: Dekle Eliza, roman, broš.	50
Dickens Charles: Božična pesem v prozi, broš.	40
Dolenec Hinko dr.: Zbrani spisi, broš.	50
Dorohov Pavel: Sibirski punt. Ruski roman iz dni državljanske vojne, broš.	50
Dostojevski F. M.:	
Besi, roman v dveh delih, 758 strani, vez.	2.50
Idijot, I., II., III. in IV. del vsak 90c, skupaj vsi štiri	3.50
Zapiski iz mrtvega doma, I. in II. del. vez.	2.25
Zločin in kazen, roman v dveh delih, vez.	2.00
Bele noči—Mali junak, povesti, broš.	50
Iralec, iz spominov mladeniča, roman, broš.	75
Dumas Aleksander: Vitez iz rdeče hiše, roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broš.	1.00
75c, vez.	1.00
Zvestoba do groba, roman, vez.	1.50
Erjavec Fran: Povesti, vez.	50
Feigl Damir:	
Bacili in bacilke, humoreske, broš.	45
Domače živali, vez.	45
Po strani klobouk, humoreske, broš.	75
Pol litra vipavca, vez.	50
Tik za fronto, broš.	50
Federer Henrik: Patria, povest iz irske junaške dobe, broš.	35
Federer-Poljanec: Sisto e Sesto, povest iz Abrucev, broš.	35
Finžgar F. S.: Iz modernega sveta, roman, vez.	1.50
Finžgar F. S.: Zbrani spisi, vsebina IV. zv.: Dekla Ančka in Srečala sta se, vez. \$1.00; vsebina V. zv.: Boji, Kronika gosp. Urbana in Golobova njiva, vez. \$1.25; vsebina VI. zv.: Sama, Kakor Pelikan, Boltežar, Naš vsakdanji kruh in Tri črne žene, vez. \$1.50, vse tri knjige skupaj	3.50
Flaubert G.: Tri povesti, broš.	65
France Anatole: Kuhinja pri kraljici gosji nožici, broš. 75c, vez.	1.00
Pingvinski otok, vez.	1.00
Gogolj N.: Taras Buljba, povest, broš. 50c, vez.	75
Golar Cvetko: Prelepa Vasiljica in druge ruske pravljice, broš.	40
Gorkij Maksim: Deveti januar, črtica iz ruske revolucije 1905, broš.	25
Povesti, 210 strani, broš.	75
Green A. K.: Za milijoni, roman, broš.	65
Hamsun Knut: Glad, roman, broš.	75
Hašek J.: Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni, vez.	1.50
Jaklič Franc: Ljudske povesti, broš.	50
Jelovek Ernestina: Spomini na Prešerna, broš.	65
Jirasek Alojz: Filozofska zgodba, vez.	50
Jubilejni zbornik: Ob petdesetletnici Otona Župančiča, fina vezba	1.50
Jurčić Josip: Zbrani spisi (nova izdaja, fina vezba). Vsebina I. zv.: Pesmi, Narodne pravljice in pripovedke, Spomini na deda, Prazna vera, Uboštvo in bogastvo, Jesenska noč med slov. polharji, Juri Kozjak in Domen, \$1.50; vsebina II. zv.: Spomini starega Slovenca, Tihotapec, Juri Kobila, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev in Grad Rojinje, \$1.50; vsebina III. zv.: Kloštrski žolnir in Deseti brat, \$1.50; vsebina IV. zv.: Golida, Hči mestnega sodnika, Nemški valpet, Dva Brata, Božidar Tirtelj, Kozlovska sodba v Višnji gori, Crta iz življenja političnega agitatorja, Sin kmečkega cesarja in Sosedov sin, \$2.00; vsebina V. zv.: Lipe, Pipa tobaka, Moč in pravica, Županovanje v Globokem dolu; V vojni krajini, Telečja pečenka, Ivan Erazem Tattenbach, Bela ruta, Bel denar, Na Kolpskem ustju in Doktor Žober, \$2.50. Vseh 5 knjig skupaj	8.00
Kellermann B.: Predor, socialen roman, broš.	75
Kersnik Janko: Zbrani spisi, broširani. Vsebina I. zv.: Agitator, 75c; vsebina II. zv.: Lutski ljudje, Testament 85c; vsebina III. zv.: Rošlin Vrjanko, Jara gospoda in Očetov greh, \$1.25; vsebina IV. zv.: Gospod Janez, Kmetске slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo, \$1.25; vsebina V. zv.: Pesmi, Berite novice, Kritike, Komentar, \$1.50; VI. zv.: Njegovo delo in doba, I. sešitek: Leta mladosti in učenja, II. in III. sešitek: Novelist in Politik, \$2.50, vseh šest knjig skupaj	7.00
Kmet Marija: Bilke, povesti in črtice, broš.	45
Koder Anton: Marjetica, idila, broš.	65
Keller G.: Don Corea, roman, broš.	25
Kristan Etbin: Francka in drugo, povest, broš.	40
Savičev pesimizem, novela, broš.	45
K. S.: Požigalec, povest, broš.	25
Kuhar Lovro: Povesti, broš.	50
Kveder Zofka: Iz naših krajev, povesti, vez.	80
Vladka in Mitka, vez.	50
Lah Ivan: Uporniki, povest iz kmečkih puntov, vez.	75
Lermontov M. J.: Junak našega časa, povest, broš.	75
Levstik Vladimir: Obsojenci, povesti, broš.	75
Višnjeva repatica, satiričen roman v dveh delih, broš.	2.00
London Jack: Morski vrag, roman, broš.	80
Roman treh src, vez.	1.30
Železna peta, socialen roman v dveh delih, broš.	1.00
Machar J. S.: Konfesije literata, zbirka spisov, vez.	65
Majar H.: Srečolovec, povest, broš.	35
Cvetke, šopek pravljic za stare in mlade, broš.	20
Malograjski Fr.: Za srečo, povest, broš.	40
Maselj Fran-Podlimbarski: Zbrani spisi, fina vezba. Vsebina I. zv.: Slike in črtice, Gorski potoki in Tovariš Damjan; II. zv.: Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero in Perica ter črtice. Skupaj 816 strani. Posamezen zvezek \$2, oba skupaj	3.75

(Nadaljevanje na 16. strani.)

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1114.

CHICAGO, ILL., 17. JANUARJA, (JAN. 17.) 1929.

LETO—VOL. XXIV.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

ČEMU DIKTATURA V JUGOSLAVIJI

KRALJEVINA Srbov, Hrvatov in Slovencev je bila ustanovljena kot ustavna monarhija. Dne 6. januarja t. l. je kralj Aleksander to določbo brisal in se proglasil za diktatorja. Imenoval je kabinet, kateremu načeljujeta dva generala, in v opravičenje za svoj postopek je v proklamaciji pojasnjeval, da je borba med strankami pognala deželo v krize in ji začela celo ogrožati interese v inozemstvu. Kralj je razveljavil ustavo, in izdal skrbno v naprej pripravljene naredbe, oziroma postave, ki določajo med drugim, da ima kralj vso oblast. Ministri so odgovorni samo njemu, istotako sodniki, prefekti in sploh vsi državni uradniki. Sprememba režima je prišla brez "revolucije". Prišla je v času pravoslavnega Božiča ko je bilo v Beogradu vse praznično in mirno. Kraljev dekret je prepovedal vse shode, in nad listi je zavladovala najstrožja cenzura. Noben list ne sme priobčiti ničesar, kar se bi lahko smatralo za kritiziranje novega režima, in tako so se posebno opozicionalni listi spremenili čez noč ter na vse pretege hvalijo kralja in njegovo previdnost ter postopanje, ki je samo v interesu države. V novem kabinetu prevladujejo srbski hegemonisti, kakor v prejšnjem, razen tega imajo diktatorsko moč. Več članov prejšnje vlade, med njimi dr. Korošec, so tudi v novi, kar Hrvatje kralju zelo zamerijo, toda noben hrvatski list ne kritizira. Vsak se zaveda moči, ki jo ima sedaj cenzor, in zato pišejo to kar je najvarnejše; hvalijo kralja. Demonstracije v Zagrebu, shodi seljačke stranke, opozicionalnost kmetske-demokratske koalicije, vse se je spremenilo, kar znači, da je prišla sprememba režima brez bolečin. Časniški poročevalci inozemskih listov pišejo, da je ljudstvo kraljevo diktaturo pozdravilo, ker je bilo do skrajnosti naveličano godlje političnih in narodnostnih ter frakcijskih prepиров, ki so dominirali javno življenje Jugoslavije. Takoj ko so na Hrvatskem izvedeli o kraljevem dekretu, so ga pozdravili, misleči da je to deloma njihova zmagga. Toda čez dan ali dva so videli, da so smeli prej vsaj kritizirati, demonstrirati ter bojkotirati skupščino in uvajali so že ekonomski bojkot, a vse je moralo na mah prestati, in sedaj samo še upajo, da bo kralj s svojimi svetovalci

izdelal novo ustavo, ki bo dala Hrvatski vsaj toliko avtonomije kot jo je imela pod Madžarsko. Aleksander je namreč obljubil, da je diktatura le prehod iz kaosa v novo ustavno življenje, ki nastopi, kadar bo dežela zanj pripravljena in kadar bo diktatura gotova z novo ustavo. Kedaj se to zgodi, ni mogoče prerokovati, kajti diktature se nerade umaknejo, ko so enkrat v sedlu. Eni mislijo, da pride nova ustava čez leto dni, drugi čez dve leti, eni pa so celo mnenja, da diktatura ne bo kos nalogi in bo obrnila javno mnenje proti sebi v teku kakega pol leta.

Izmed političnih strank so na strani nove vlade skoro vse tiste, ki so bile zastopane v prejšnji koalicijski vladi. V Srbiji npr. radikalna in demokratska, na Slovenskem pa klerikalna. V opoziciji so bile hrvatska seljačka stranka, Pribičevićevi samostojni demokratje in nekaj drugih skupin. Nobena teh strank se še ni razvila v stranko z zdravimi načeli in programom. V politiki so skrajno pustolovske in oportunistične, kar je vplivalo pogubno na ves državni aparat ter ga potisnilo v naročje korupciji.

Delavsko gibanje v Jugoslaviji je brez moči, prvič ker ni složno in drugič, ker ga okužujejo spori med Hrvati in Srbi. Hrvatski socialisti so hoteli, da podpira socialistična stranka kmetsko-demokratsko opozicijo in se ji pridruži, srbski in slovenski pa so zastopali stališče, da je za delavstvo vseeno, katera meščanska skupina je na vladi, ker sta po dejanjih obe enaki. Zato je logično, da naj bo socialistična stranka samostojno v opoziciji in da agitira za svoj program, ne pa za program opozicije meščanskih strank. Tako je v tej krizi imela socialistična stranka oficijelno sicer določno stališče, toda vsled nesoglasij med Hrvati in Srbi ni mogla dati zadostne moralne zaslombe. V skupščini je imela samo enega poslanca.

Kako je vplival preobrat iz "ustavnosti" v diktaturo v inozemstvu? Propagatorji demokracije se ga naravno niso razveselili, a zagovorniki diktatur, posebno v Italiji, so rekli, da nudi svetu Jugoslavija nov dokaz o polomu parlamentarizma. Večinoma vsi pa so soglašali, da v političnem kaosu in blaznih strankarskih bojih ni bilo drugega izhoda, tolmačili pa so ta

preobrat tako, da Jugoslovani še niso zreli za demokracijo, kajti bili so navajeni biča ter komande, ker so bili razen Srbije preje podložniki Avstrije in Madžarske. Sedaj, ko so postali sami gospodarji v svoji deželi, so se začeli lasati in nikjer ni bilo prave volje za konstruktivno delo.

Največ odgovornosti za kaos imajo srbski hegemonisti, ki hočejo igrati vlogo kajzerjeve Prusije nad ostalimi deli države. A veliko odgovornosti pade tudi na hrvatsko seljačko stranko, ki od vsega postanka Jugoslavije vodi politiko, ki je škodljiva Hrvatom in vsemu drugemu prebivalstvu. Takrat, ko bi moral biti Radić s svojimi 50 poslanci v skupščini, jo je bojkotiral, a se končno odločil za vstop v njo, šel nekaj časa celo v vlado, medtem pa se ves čas držal taktike demagogije ter odklanjal vsako odgovornost za konstruktivno delo v interesu celote. Nobena vodilna stranka ni v takih razmerah pokazala potrebnega razumevanja, in vsled tega ni mogla nobena nuditi programa za preureditev ustave, ki bi bil sprejemljiv za Srbe, Hrvate in Slovence. Kraljevo pritoževanje nad političnim kaosom, ki so ga povzročile meščanske stranke, je žalostno izpričevalo politične nezrelosti vodilnih jugoslovanskih politikov ter njihovih strank.

"Nad dvajset tisoč telegramov iz vseh krajev dežele je pozdravilo kraljev ukrep," so se glasila časniška poročila. In te brzjave so poslali večinoma bizniški krogi, torej bankirji, industrialci ter veletrgovci. Ali pritisk za spremembo je prišel tudi od zunaj — od mednarodnih bankirjev, ki posojajo Jugoslaviji. Kapitalizem si z agrarnimi strankami ni mogel pomagati — poslužil se je torej diktature, in med tem se bodo razvijale stranke za bodočnost po interesih. Na eni strani kapitalistične, na drugi ljudske, in med temi je predvsem potrebna socialistična. Diktatura vihti bič, pa bila kakršnakoli. In pod diktaturami človek zaman išče pravice, kadar mu vladajoči delajo krivico, ker mu le ukazujejo in nima nikake pravice, da ugovarja ali da se brani. Za demokracijo se je človek težko boril, ampak naučiti se mora demokracijo pravilno pojmovati in ustvariti potrebne pogoje zanjo. To pa je počasen proces, kajti predno more dobiti politična resnično veljavo, moramo dobiti tudi industrialno demokracijo. V smer izpopolnjevanje demokracije tira svet socialistično gibanje, ker to je njegova naloga od začetka. Socialistično gibanje je edino, ki nudi konstruktiven program za rešitev človeštva izpod diktatur ter ekonomske odvisnosti.

Skrinja modrosti.

Ugled društva in organizacije, katere član si, je tvoj ugled. Zato jo brani, kakor braniš samega sebe.

Al Smith je preskrbljen in bo počival

Al Smith, poraženi demokratični kandidat za predsednika, se je po 1. januarju preselil iz governerske palače v Albanyju v hotel Biltmore v New York. Al je bil dolgo let governor newyorške države. Lani si je ponovno zaželel postati predsednik Zed. držav in njegovi prijatelji ter pristaši so mu izvojevali nominacijo za predsedniškega kandidata. Oglašali so ga za prijatelja ljudstva, za sovražnika kapitalističnih interesov, za zagovornika delavskih pravic — in petnajst milijonov ljudi je glasovalo zanj, med temi več milijonov zato, ker so verjeli, da bo odpravil prohibicijo in pa ker so verjeli, da je Al Smith že napol socialist.

Saj je govoril tako lepo kakor nihče, rohnal je proti privatnim interesom ter obljubljal, da spremeni to pod Coolidgom mizerno državo v raj, po katerem se bo penilo dobro pivo in ljudje, katerim danes ne gre najbolje, bodo pod njegovo administracijo imeli vsega dovolj.

Ko se je izselil iz Albanyja, so dnevniki o tem poročali na prvih straneh in pisali tudi o njegovih "privatnih" zadevah. Poročali so, kako mu bankirji na Wall Streetu ponujajo službo, kako mu jo ponujajo kapitalisti drugje, in poročali so, da je ta delavski prijatelj Al Smith "vreden" par milijonov dolarjev.

Kako jih je dobil? Mar jih je prihranil od svoje plače, ki jo je prejemal kot governor? Ne! Al Smithu so kot "delavskemu prijatelju" pripomogli do milijonskega premoženja kapitalisti John J. Raskob od General Motors korporacije, Mike Meehan od Radio korporacije, Gerald Swope od General Electric kompanije itd. Kako? Rekli so mu: Kupi naše delnice, in pa te in te delnice. Ni sicer povedano, kje je dobil Smith denar za delnice, ampak listi so le namignili, da je veliko denarja prišpekuliral na borzi s pomočjo imenovanih in drugih kapitalistov.

Ko se je milijonar Al Smith preselil v New York in uredil svoje stvari, je šel na počitnice v Florido, kjer ostane več tednov, potem gre za par mesecev na potovanje v Evropo in kaj bo počel potem? Poročevalcem je dejal, da se še ni odločil. Za sedaj ve le, da bo počival in da še ne sprejme nobene "službe". Najel si je v New Yorku tudi urad, kjer bo reševal njegove zadeve tajnik in drugi zaupniki.

Da ima Smith veliko premoženje, ni nič čudnega, kajti ako ima človek toliko prijateljev med milijonarji kakor jih ima on, bi bilo pač čudno, če bi ga ne imel. Nerazumljivo za preprosto pamet je, da so tega Smitha razni ljudje liberalnih nazorov in unijski voditelji oglašali za zagovornika in branitelja ljudskih interesov ter "najboljšega delavskega prijatelja".

REFLEKCIJE AMERIŠKEGA BLAGOSTANJA

“**C**ERMAK DAL JESTI 5,000 brezposelnim delavcem.” To je bil naslov notice v čikaških listih 2. januarja. Mr. Cermak je predsednik komisarjev okraja Cook (Chicago in okolica). Pet tisoč brezposelnih se je drenjalo v lokalih, kjer so jim okrajni možje na javne stroške in pa za prispevke, ki so jih dobili v božični-novoletni fond, preskrbeli juho, mesa in kruha ter kavo. Predno gre človek na južino v tak kraj, kjer vpijejo nanj policaji, da naj stoji v vrsti, naj stori to in to, naj hitro popije svojo kavo in napravi prostor drugim, mora pač biti gladen in brez sredstev. In takih ljudi v Chicagu ni samo pet tisoč, ki so se 1. januarja drenjali v od Cermaka najetih lokalih da so dobili kosilo, ampak jih je tisoče več.

Pri Fordu v Detroitu so naznanili, da bodo 2. januarja najeli mnogo novih delavcev. “Dva-intrideset tisoč delavcev čakalo pred Fordovo tovarno, da dobe delo”, se je glasil naslov te “novice”. Nekaj tisoč brezposelnih je bilo pred tovarno celo noč, da bi bili bližje prostora kjer najemajo delavce, eni so prišli zgodaj zjutraj, ostali malo pozneje. In predno so mogli uradniki koga najeti, so pozvali policijo, da je napravila med prerivajočo se armado brezposelnih red in jih spravila v vrste. Okrog 500 so jih vzeli na delo, ostalim so sporočili, da jih bodo vzeli naslednji dan zopet toliko in tako dan na dan dokler ne bo doseženo število okrog 30,000. Armada brezposelnih pa se preriva pred tovarno dan na dan ter čaka in večina se vrača in vrača dan na dan — brez dela.

Marvin Wharton v Milwaukeeju ni mogel dobiti dela. Že več mesecev si je prizadeval, da dobi kje kako službo, da bo zaslužil vsaj za silo. V hišo se je naselila še bolezen, ki je položila v posteljo oba njegova otroka, vsa sredstva so pošla, in Wharton se je napotil za delom peš v Chicago. Medtem sta otroka še bolj zbolela in končno podlegla influenci. Odpeljali so ju v mrtvašnico, obupana žena je jokala ter prosila, naj sporoče nesrečo njenemu možu. Kje je? so jo vprašali. “Odšel je pred nekaj dnevi za delom v Chicago?” Vprašali so jo za njegov naslov. Morda je vedela, morda ni vedela, ampak uradniki so vedeli, da brezposelni, ki pridejo v Chicago za delom brez sredstev, nimajo naslova.

“Policija v Chicagu je dala zavetje 350 ljudem”, se je glasila vest. Čemu? Zima je pritisnila, živo srebro v toplomeru je zlezlo pod ničlo, in bedniki niso imeli kam na gorko. Bili bi zmrznili, če jih ne bi sprejeli različni zavodi, med njimi policijske postaje, v katerih so celice za jetnike, a pridejo včasih prav tudi v kake druge namene. In vsak dan v takem času citate: Tukaj so dobili neznanega možkega, ki je na ulici omagal vsled mraza, in tam, in tam.

Omagali pa so, ker ni denarja za hrano, za toplo stanovanje in obleko.

Lansko leto smo imeli v deželi baje prosperiteto kot še nikdar poprej. Če hočemo verjeti Hooverju, Coolidgu, Mellonu itd. Toda zvezni trgovski department, biro za statistike, poroča, da je bilo v trgovskih krogih tekom leta 1928 več bankrotov kot kedaj poprej, z izjemo l. 1922, ko je prišla v industrijo povojna kriza. Nad 23,000 večjih trgovskih ter drugih gospodarskih podjetij je propadlo prošlo leto, poleg teh pa še tisoče malih trgovcev, ki so poskušali srečo z malo grocerijo, modno trgovino, mesnico itd. Isti biro pojasnuje, da ti bankroti niso toliko znak slabih časov, kajti v prvi vrsti izrivajo samostojne trgovce trustjanizirane trgovine, ki prihajajo s svojimi podružnimi trgovinami že v stranske ulice. Samostojnega lekarinarja izrine trust, lastnika špecarijske ali modne trgovine ravno tako. Prosperiteta se torej bolj in bolj koncentrira v blagajnah velikih kartelov in kompanij, ki žro male, kakor žre velika riba male. Vse ginevajo v večjih gol-tancih.

Delavec se šteje danes že srečnega, če ima delo, in ako je stalno, se ga drži. A pride “nov sistem”, novi stroji, ves obratni sistem se spremeni, in tudi delavce spreminjajo. Stotisoče delavcev si ubija čas z iskanjem dela — in to ni prijeten posel.

Izgubi delo, novega ni, mesec za mesecem poteka, kar je prihrankov poidejo, ni za stanarino, ne za hrano, ne za zdravnika. In se dogajajo tragedije. Vzrok. Dela ni bilo. Beda. Bolezen.

Vse polno je takih vesti. Ene so na prvi strani, večinoma pa so raztresene v notranjih, in naslove imajo majhne, da ne vzbujajo pozornosti. Mož ne more dobiti dela, se ubije. Bedna žena nekje drugje odpre plin, da zaduši njo in njena dva otroka. Na stranski ulici najdejo zmrznjenega možkega. Bil je eden brezposelnih, brez doma. To so slučaji s tragičnim koncem. Večinoma poginejo bedniki “naravne” smrti. Tisoče in tisoče jih umira vsled bolezni, katere jim je povzročila beda. Uprave dobrodelnih zavodov se pritožujejo vsled velikega navala “apelov za pomoč” in prosijo občine in posameznike za večja sredstva.

Kako idealno je vse to — v najbogatejši deželi na svetu, kjer imamo milijardarje in 40,000 milijonarjev! Na eni strani razkošje in bogastva kakor v pravljicah, na drugi štiri milijone brezposelnih, stotisoče bednih ljudi, in milijone delavcev, ki zaslužijo komaj za najpotrebnejše. Ampak bo kmalu bolje. Pred osmi mi leti je prinesel prosperiteto Harding, pred štirimi Coolidge, letos pa jo prinaša Hoover.

MODERNA AMERIŠKA LITERATURA

Predaval Ivan Molek v klubu št. 1,
J. S. Z., v Chicagu 23. novembra 1928.

(Nadaljevanje.)

Medtem moram spet omeniti, da je armada modernih novelistov, posebno mladih tako velika, večina teh pa za nas tako brezpomembna, da moramo prezreti vse, razen glavnih. Ne smemo pozabiti dejstva, da v Združenih državah izide povprečno vsak teden 50 novih knjig vseh vrst: leposlovnih, znanstvenih in strokovnih. Znanstvena in strokovna literatura je v Ameriki tako ogromna kakor v nobeni drugi deželi na svetu, ampak jaz se za zdaj omejujem le na leposlovno, ki je kaj vredna. Lahko se pripomni, da je po vojni vstala cela vrsta krepkih literarnih kritikov — kakršnih je najbolj manjkalo — in med temi je Louis H. Mencken, lastnik in urednik literarne in kritične revije "The American Mercury" ter avtor dolge vrste knjig, najznamenitejši, najoriginalnejši, najpikrejši, najdestruktivnejši in včasih najgrotesknejši.

Sherwood Anderson je avtor več dobrih novel in obenem piše literarne kritike. Nekoliko se nagiblje k Lewisu in Dreiserju.

In pesniki? Robert Frost je lirik in nekaj "missing link" med staro in novo formo. Med lirike spadajo tudi Edwin Arlington Robinson, Witter Bynner, John Hall Wheelock, Sara Teasdale, Edna St. Vincent Millay in Jean Starr Untermeyer. Potem so razne druge struje — rapsodisti, tradicionalisti, imagisti, impresionisti, ekspresionisti in cerebralisti — katerih reprezentanti so Edgar Lee Masters, Vachel Lindsay, Amy Lowell, Ezra Pound, Conrad Aiken, Alfred Kreyborg, James Oppenheim, John Gold Fletcher, George Santayana, George Sterling, Max Bodenheim, Lola Ridge itd. Vse te struje imajo svoboden verz in zavrgle so tudi ritem. Najodličnejši predstavnik moderne, zrevolucionirane ameriške poezije pa je Carl Sandburg.

Sandburg, ki je bil pred nekaj meseci star 50 let, je zaslovel šele pred desetimi leti, ko je obelodanil svojo prvo pesniško zbirko z naslovom "Chicago Poems". Pesnik je namreč Čikan. Starokopitna kritika ga je napadla kot robateža in brutalneža, ki ne pozna nobene dostojnosti v pesmi, a on se je smehljal in odgovoril z drugo, še "robatejšo" zbirko, v kateri je neusmiljeno bičal surove razmere, v kakršnih žive ljudske množice. On ne more pomagati, če so razmere surove. Če pesnik jemlje slike z bojišča, kako naj bodo te slike lepe? To tezo zastopa Sandburg, ki pravi, da drevo ima lahko krasen cvet, toda korenine drevesa v blatu in med črvi so tudi del drevesa! — Sandburg je v svoji prozi-poeziji divno grozen in grozno diven. Na primer njegova pesem

CHICAGO

Kolješ svinje za ves svet,
orodje delaš, skladaš pšenico,
igraš se z železnicami in vsemu
narodu izkladaš, nakladaš in
prekladaš tovor,
ti viharno, žilavo in plečato
mesto Chicago.

Povedali so mi, da si hudobno mesto
in jaz jim verjamem, ker sem videl
tvoje napudrane ženske, ki so v svitu
plinovih luči zapeljavale farmerske dečke.

Povedali so mi, da si morilsko mesto in
jaz pravim: Da — saj sem videl pobojnike,
ki ubijajo in so oproščeni, da dalje in
dalje ubijajo.

Povedali so mi, da si brutalno mesto, in to je res.
Na obrazih žena in otrok sem videl pečat
gladu.

Ko sem tako odgovoril, sem se obrnil k onim,
ki se ti posmehujejo, da jim vrnem
posmeh:

Pokažite mi drugo mesto, ki je pojoče dvignilo
glavo ponosa k nebu, da je tako živo, grobo,
zvito in brutalno!

O, moje Chicago preklinja magnetično
in meče dela kup na kup — to je
gomila dela!

Počasno ko pes z jezikom molečim iz gobca
in dirjajočim za plenom, lisičje ko divjak
priklenjen na pustinjno,
razoglavo,
lopatajoče,
podirajoče,
zidajoče,
podirajoče
in spet
zidajoče —

v gostem oblaku dima in prahu, ko ima
polna usta prahu, a vzlic temu se
smeje in kaže bele zobe . . .

Pod strašno butaro prokletstva se smeje
kakor se samo mladenič smeje;

smeje se ko bojevnik-tepec, ki nikdar
ni izgubil bitke;

smeje se in brblja, da v njegovih žilah
je kri in v njegovih prsih srce;

smeje se Smejalec!

Smejoče se, vihrajoče, žilavo, brbljajoče,
polnago, žuljavo, krvavo pot poteče in
ponosno — ker kolje prašiče za ves svet,
sklada pšenico, izdeluje orodje, se igra
z železnicami in izklada, naklada, preklada
tovor vsega naroda — moje mesto Chicago!

To je Sandburg. Whitman bi ga bil vesel, toda Sandburg je šel dalj kot pa je stari Whitman sanjal. Sandburg ni socialist — sploh, kolikor mi je znano, ne pripada nobeni politični stranki — vendar pa iz velike večine njegovih pesmi diha topla ljubav do delavskih množic; on simpatizira z delavsko maso. Saj je bil sam delavec. Do 40. leta je opravljal razna dela v tovarnah in na farmah, tudi krožnike je pomival v hotelu v Omahi. (Dalje privedniti.)

U. M. W. in njeno vodstvo

John L. Lewis še predseduje

Unija U. M. W. potrebuje spremembo v vodstvu, in sicer s slabega na boljše. Ostanje pa vse po starem, kajti njen predsednik John L. Lewis je bil ponovno izvoljen, to pot brez opozicije. Rezultat volitev je bil objavljen koncem decembra. Zanimanje zanje je bilo majhno. Opozicija je strta. Razgrajski element in z njim tudi nekaj pošteno mislečih opozicionalcev so šli v novo unijo, ostali, ki se ne strinjajo z Lewisom, pa so indiferentni, češ, saj se ne da nič spremeniti!

Neki premogar argumentira v socialističnem "New Leadru", da bi morala socialistična stranka kot stranka prevzeti vodstvo opozicije v U. M. W. ter nominirati predsedniškega kandidata proti Lewisu. Izvaja, da če tega ne stori, ne preostaja premogarem drugega kakor da puste U. M. W. ter se pridružijo novi uniji. Urednik odgovarja, da socialistična stranka kot taka ne vodi opozicij v unijah, niti ne unij, ki so ji naklonjene. Socialistična stranka stoji na stališču, da je unija zadeva njenih članov, ne pa kake zunanje organizacije. Nadalje, da morajo dati uniji socialistični duh edino člani unije, ki so socialisti, kajti stranka ga ji od zunaj ne more dati. U. M. W. je bila smatrana za progresivno unijo in je veljala za vzor delavsko organizacijo dokler so socialistični člani v nji skrbeli, da je idealizem v nji raste, dokler so se potrudili, da so se na konvencijah obravnavale razne zadeve s stališča socialističnega pojmovanja gospodarskih in drugih problemov, in da je bila agitacija med neorganiziranimi premogarji živa, privlačna in polna odkrite ognjevitosti. Že poslednja leta vojne je to prestalo. Plače so bile visoke, dela mnogo, divjala je patriotska gonja, ki je pripomogla "patriotom" na vodstva, kompanije so tudi znale izrabiti situacijo, potem je prišla v socialistično stranko še frakcijska borba, nato razkol, in končno polom v stranki in v mnogih unijah.

Če se je delavstvo iz tega kaj naučilo, ve, kaj mu je storiti, ako hoče, da njegova unija napreduje in da se v njo naseli idealizem, ki je lasten socialistom. Lewisi so rezultat nepoučenega, zavedenega delavstva, ki se tu in tam sicer za kako stvar hipno navduši, ni mu pa, da bi o nji trezno razmišljalo ter se učilo za praktično delo v organizaciji, kakor se uči npr. delavstvo v mnogih evropskih in drugih deželah.

Unija U.M.W. potrebuje novo vodstvo. Zavedni premogarji ga žele, toda jih ni še dovolj, razen tega so socialistično stranko večinoma zapustili. Njihova unija dobi novo, to je, boljše vodstvo, kadar bo v nji dovolj takih članov, ki ga bodo znali izvojevati. Samo hoteti spre-

membo namreč ne zadostuje. Premogarji socialisti lahko za prerojenje svoje unije največ store. Lote naj se v čimvečji meri agitacije, da pride med rudarje zopet socialistični duh. V ta namen jih je treba pridobiti, da se naroče na socialistične liste in da pristopijo v socialistične organizacije. Deset tisoč organiziranih socialistov med premogarji, dvajset tisoč naročnikov med njimi na socialistične liste, kar bo pomenilo 50,000 čitateljev, pa se bo unija premogarjev začela zopet razvijati v unijo ZAVEDNEGA delavstva.

V stavbinskem fondu J. S. Z. je sedaj nad \$7,000

Stavbinski fond JSZ. je v prošlem letu napredoval za \$1,087.42, ali \$235.30 več kot l. 1927. Dne 31. decembra 1928 je znašal stavbinski fond JSZ. \$7,126.41. Podpisanih je bilo 14 novih delnic, ki so jih vzeli: klub JSZ. v Sheboyganu tri (preje je imel eno, in ima že vse plačane), Illinoiska-wisconsinška Konferenca JSZ. dve, Mrs. Albie Furlan dve, H. G. Perušek eno, dr. A. Furlan dve, Rok Božičnik eno, klub št. 238 JSZ. v Universalu, Ind., eno, Vinko Ločniškar eno in F. S. Tauchar eno.

Klub št. 1 je prošlo leto uplačal na svoje deleže \$571.80, torej tvori njegov prispevek več kot polovico skupnih dohodkov. Vsega skupaj je klub št. 1 prispeval v stavbinski fond JSZ. \$3,571.80, ali blizu polovico skupne vsote. Dasi akcija ne napreduje kot bi bilo želeli, je bila v primeri z marsikatero drugo v teh par letih vendar prilično uspešna in računamo, da bo v bodoče še bolj. Med delničarji so tudi društva "Nada" št. 102, "Slovenski Dom" št. 86, in "Sosedje" št. 449, vsa SNPJ. Finančno poročilo stavbinskega fonda JSZ. bo priobčeno prihodnjic. — *Tajnik.*

Za socializem ne zadostuje reči: "Tako mislim." Le kdor lahko pravi: "To vem in znam," bo varen, da je na pravi poti.

V TEJ IN PRIHODNJI ŠTEVILKI

Čemu diktatura v Jugoslaviji, pojasni članek na prvi strani. Nadalje, U.M.W. in njeno vodstvo, Refleksije ameriškega blagostanja, Al Smith bo počival in poleg teh drugi članki.

V prihodnji številki začnemo priobčevati poročilo preiskovalnega odbora kluba št. 27 o "Dokumentu sramote".

Zapisnik vzhodno-ohijske konference JSZ. je v tej številki.

Nadaljuje se zanimiv Molekov spis o ameriški literaturi.

Čitajte Proletarca, in če ga ne hranite, ga potem izročite komu drugemu, da ga čita.

HANS KIRCHSTEIGER:

POD SPOVEDNIM PEČATOM

(Roman, poslovenil E. K.)

(Nadaljevanje.)

Tako lepega jesenskega dne je čital kaplan v Gospojni že v jutranjem mraku, ob peti uri, svojo mašo. Imel je dolgo pot pred seboj. Daleč v dolini, kjer je mahova zibelka bistrega potoka, tam gori, kjer so se jelke umaknile sočnim gorskim zeliščem, je živila stara vedeževalka v še starejši kolibi. Več kakor pet ur je bilo treba dobremu pešču do zadnje hiše gospojinske župnije. Zato je bila tudi smrti predolga pot k siromašni hišici, kajti vedeževalka je bila že devetdeset let stara. A tudi ljudje so prišli redkokdaj sem gor. Samo solnce je videlo vsaki dan staro zgubančeno in raskavo ženico, sedečo na leseni klopi pred kolibo, z molekom v šubih prstih, gledajočo s poslednimi očmi, ali še ne pride smrt. Ali solnce je rado grelo hladno kri v žilah, ki so se raztezale po rujavi koži kakor modre niti in je zadrževalo življenje v njih.

"Pojdi, France, pokliči mi še enkrat duhovnika, preden pride zima. Te zime ne prebijem več; smrt in zima prideta lahko vsak dan."

Tako je dejala včeraj svojemu vnuku, kateremu je trdo delo bolj skrivilo hrbet kakor starost. Zvečer je prišel v župnišče, napovedat obhajilo. Prenočil je pri bratrancu v vasi, zjutraj je bil pri maši in sedaj spremlja duhovnega gospoda, v eni roki držeč svetilko in svoj stari klobuk, čegar barve ni mogoče opisati, v drugi pa zvonček, s katerim zavzoni, čim se približata hiši ali popotniku. Nevarnosti pač ni bilo, vendar je delal kaplan navkreber tako dolge korake, da je bilo Francetu težko, ostati dva koraka pred njim, kakor je predpisano. Saj je hotela stara mati na tešče sprejeti obhajilo in zato je kaplan hitel, da ne bi bilo treba starici postiti se čez opoldan. Na celi dolgi poti nista izpregovorila besedice; dokler nosi duhovnik najsvetejše, ne govori z nikomur. Ko pa sta dospela na prvo planinsko trato, ne bi bila sploh mogla govoriti; vsled hoje po hudem klancu so se jima prsi močno gibale, pljuča so silno delala, da so se nasrkala slastnega hladnega gorskega zraka. Stoje sta se malo spočila. Hercog si je obrisal naočnike, ki so se pod pōtnim, zardelim čelom pokrili s soparom. Pogled v krasno jesensko jutro ga je odškodoval za težave hitre hoje. Solnce še ni prišlo čez temne visoke planine, a zapadne stene in pečine so že do polovične višave gorele v rožnatem jutranjem žaru in proti severu, tam za sprednjim pogorjem se je razširjalo veliko močvirje v svetlosivi gladčini. Jesenska megla je pokrivala ravnino.

France je potegnil malo steklenico pristnega brinjevca iz žepa in z vprašujočimi očmi jo je ponudil kaplanu. Ta pa je samo zmajal z glavo in mu je pomignil, naj se le sam okrepeča. Ko je France grgraje vлил požirek v grlo, sta zopet izstopila in ko sta prišla po dveh urah iz poltemnega gostega smrečjega gozda, sta imela pred seboj malo kolibo, ki se je komaj razločevala od raztresenih ogromnih skal. Prvi žarki solnca, ki se je ravnokar vzdignilo nad dolgim gorskim hrbtom, so oblili krajino z jasno svetlobo. Mašni zvonček, ki ga je France polagoma tresel, se je gasil po rosnosvežem zraku. Ko je zaslišala bliža-

joče se žvenkljanje, se je vzdignila stara mamica s klopi pred hišico in je odpravala po ozki stezi proti prihajajočim. Na zelenem ozadju je zagledala duhovnikovo mašno srajco kakor belo liso; takoj je pokleknila na kamen, da dostojno pozdravi s koprnenjem pričakovanega Boga. Prišedši do nje, se je Hercog ustavil ter jo je blagoslovil. Potem ji je pomagal, da je vstala in vsi trije so šli počasi proti hišici. Mala okna so se slavnostno svetila v odsevu jutranjega solnca, kakor da je bilo sto luči prižganih za gladkimi šipami. Naenkrat se je pojavila plavolasa glava po priliki osemletnega dečka, ki pa je takoj zopet izginila s klicem: "Mati, mati, gospod že prihaja." Z licem, od dela močno zardelim, je prišla močna žena, ki si je hitro še obrisala roke s predpasnikom ter je pokleknila pred hišo. Dekletce z ravnokar počesanimi lasmi in izza bolečega delovanja še mokrimi lasmi se je krčevito in boječe držalo za materino krilo. Sunek na desno in na levo, krepak materin opomin, in oba otroka sta klečala poleg nje, kakor v cerkvi dva angelja poleg kipa matere božje.

Kaplan je blagoslovil tudi njih, potem so vsi vstopili v nizko izbo. Vse je bilo pripravljeno za sveto dejanje. Miza je bila pogrnjena s svetlobelim prtom, v sredi je stalo razpelo iz medi, desno in levo dva stara lestenca, v katerih sta voščeni sveči več kakor na pol dogoreli in s svojo rumenkasto barvo pokazovali svojo visoko starost. Prižigalo se jih je samo ob izvanrednih priložnostih. Bolj zadaj je bilo prislonjeno ob lonec za mleko nekoliko podob svetnikov, ki pa so se postavile tako bohato, da ni bilo videti prozaične podpore. V skledici, namenjeni sicer samo ob praznikih za kavo, je bila blagoslovljena voda in vanjo je bilo namočenih pet zvezanih žitnih klasov. Blizu mize je bila tudi mala pručica stare matere. Bel ročnik, s katerim je bila pogrnjena, je naredil za danes iz nje klečalo za duhovnika.

"Mir bodi s tem domom in z vsemi njegovimi prebivalci," je dejal Hercog, prestopivši prag, pri čemur bi se bil malone udaril v glavo, ako se ne bi bil urno priklonil. Vzel je z rdečim plaščem zagnjeni ciborium, ki mu je visel na beli vrvički okoli vrata in ga je postavil na beli prt. Poprej pa je še razprostrl drug pisan prtč na mizi, katerega je sam prinesel seboj. Najsvetejše se sme postaviti samo na prt, ki ga je škof sam posvetil.

S snopičem klasja je poškopil vse navzoče in vse štiri strani sobe, tako da so vsele kaplje blagoslovljene vode kakor solze na obrazih. Obenem je govoril: "Poškropi me, o gospod, z izopom in čist bom; umiješ me in bolj bel bom kakor sneg." Nato je sledilo nekoliko molitev in potem izpoved, med katero je družina v veži ob zaprtih vratih glasno molila, da nihče ni mogel slišati, kaj se godi v izbi med duhovnikom in grešno staro materjo.

Ali kaplan menda ni našel mnogo grehov, kajti kmalu je poklical zvonček zopet vse notri in po cerkvenih predpisih je podal duhovnik stari materi z največjo pobožnostjo obhajilo, morda njeno zadnje.

(Dalje prihodnjtč.)

Naročite si knjige.

Proletarčeva knjigarna ima veliko zalogo raznih knjig. Naročite si jih! Cenik knjig je priobčen v tej številki.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

IZ COLLINWOODA, OHIO.

V "Žeradi", tam je fajn, mi je enkrat pravil rojak. Kje pa je? sem vprašal. Tam nekje blizu Akrona. Slišal sem že od raznih slovenskih naselbin, a od "Žerade" še ne. Pri čitanju dopisov pa mi pride eden pred oči iz Girarda, O.

Torej tale Girard bo najbrž "Žerada", in ako bo dne 20. januarja lepo vreme, mi bo dana prilika, da vidim to naselbino. Zastopniki za konferenco v Girardu so od kluba št. 49, ako bo šla "mašina", Andy Božič, James Kožel in Frank Barbič. Ako mašina ne pojde, dobi čast zastopati ta klub večni popotnik s. Anton Jankovič.

Klub št. 49 je izvolil za l. 1929 sledeče uradnike: H. Stanich, tajnik-blagajnik; Fr. Barbich, organizator; Maks Slanovic, zapisnikar. Nadzorni odbor, Andy Božič, James Kožel in Jos. Durn.

Druš. "V Boj" št. 53 SNPJ. in angleško poslušajoče društvo "Strugglers" priredita v soboto 26. januarja v Slovenskem delavskem domu skupno maškarado. Po polnoči bo prosta domača zabava. Izbrane maske dobe nagrade. — F. B-č.

NAD STO LJUDI NA MOLEKOVEM PREDAVANJU V DETROITU.

DETROIT, MICH. — V soboto 12. jan. je tukaj predaval Ivan Molek. Kot znano, so Slovenci v tem mestu zelo raztreseni, daleč drug od drugega, in ako je na dan kake priredbe slabo vreme, trpi na udeležbi. V soboto smo imeli blizzard, a vzlic temu se je pripeljalo v dvorano nad sto ljudi, da čujejo predavatelja. To je dobra udeležba, in bila bi v slučaju ugodnejšega vremena še veliko boljša. Ivana Moleka poznamo iz spisov, a je tudi dober predavatelj, kajti o tem smo se prepričali. Svoj predmet "Socialni ideali" je obdelal tako poljudno, da je moral njegovemu govoru vsakdo z zanimanjem slediti. Predsedoval je s. A. Jurca. Prodane je bilo tudi precej literature, namreč Molekove najnovejše knjige "Elementi moderne izobrazbe" ter več izvodov knjige "Priče evolucije", katere smo prejeli iz urada JSZ. Obe je spisal s. Molek. — Upamo, da bomo s časoma mogli prirejati več predavanj vsako leto, ker je te vrste izobraževanje velikega pomena za delavstvo. — *Poročevalec.*

O TEM IN ONEM IZ JOHNSTOWNA.

Iz Johnstowna in okolice dopisi v Proletarcu niso pogosti, od žensk jih pa sploh ni. "Članica kluba sem, bom pa jaz nekaj napisala," sem sklenila, in tako imate tukaj dopis od ženske.

Ali naj začnem z delavskimi razmerami? Saj ni kaj poročati o njih. So slabe, a to je povsod. Bolj se lahko pohvalimo z društvenim življenjem, ki napreduje vzlic "slabim časom". Tu in tam imamo priredbe, ki jih posečamo in razpoloženje na njih je dobro. Bilo je že poročano, in zato jaz tu omenjem le mimogrede, da je priredilo bratsko druš. "Triglav" št. 82 SNPJ. 29. nov. slavnost dvajsetletnice, ki je jako lepo izpadla.

Sodelovale so, z delom seveda, članice ženskega druš. št. 600 SNPJ., v namenu, da pokažejo dobro voljo za skupnost in da povrnejo usluge z uslugo. "To bo oba društva še bolj zblížalo," smo dominevali, a ne vsi, oziroma vse. Prišle so zamere, brez katerih menda nikjer nič ne mine, pa je sledilo nekaj prerekanj in saj veste kako je. Beseda da besedo, pa se ljudje pričajo ne da bi komu hasnilo. Ne mislite pa, čitatelji drugod, "da je kaj hudega", dasi nam ni ljubo, kadar vidimo, da se dobrohotne namene napačno tolmači in sodelovanje v tem ali onem slučaju omalovažuje.

Prej omenjeno žensko društvo priredi v soboto 19. januarja maškaradno veselico, na katero društvo vabi vse, in tudi zabave bo dosti za vse. Izbrane maske dobe darila, ki sicer ne bodo draga, ker so "slabi časi", toda vzbujala bodo veliko veselosti in smeha. Vstopnina je 25c za osebo. Otroci v spremstvu so vstopnine prosti, brez spremstva pa nimajo vstopa.

S tem končam, z željo, da bi bilo to leto za nas vse res veselejše in boljše kakor je bilo prešlo.

Rozi Glavach.

RAZNO IZ MAYNARDA, O.

MAYNARD, O. — V odbor kluba št. 123 JSZ. so bili izvoljeni: Andy Zlatoper, tajnik-blagajnik; Louis Berlot, organizator; nadzorni odbor: Frank Špendal, John Kaferle in John Straus.

Druš. št. 275 SNPJ. se je zopet pridružilo Izobraževalni akciji JSZ. Plačevalo bo 50c mesečno, kajti kot znano, so ljudje v teh okrajih obubožani radi dolge stavke ter brezposelnosti, ki se še noče umakniti.

Blizu tukaj se je dne 31. dec. na lovu smrtno ponesrečil Mike Primilovich, po narodnosti Hrvat, doma iz Heregovine. Po nesreči se mu je sprožila puška. Bil je na mestu mrtev. Na Fairpointu zapušča soprogo in tri nedorasle otroke. Bil je naprednega mišljenja in član druš. št. 529 SNPJ. Bil je večletni predsednik lokala U. M. M. of A. na Providencu. Tekom stavke je bil ves čas v opoziciji proti Lewisovi mašini. Premogarjem je pomagal kjerkoli je mogel.

Poročevalec.

PRIHODNJE ZBOROVANJE KONFERENCE J. S. Z. ZA SEVERNI ILLINOIS IN WISCONSIN BO 27. JANUARJA NA WEST ALLISU, WIS.

V nedeljo 27. januarja se vrši v F. Kraljevi dvorani na 51. cesti in Sherman Ave. konferenca soc. klubov ter društev Izobraževalne akcije JSZ. Prične se ob 9. dopoldne. Društva so bila povabljeni pismeno, če bi pa katero slučajno povabila ne prejelo, ga prosimo, da naj smatra za obvestilo o konferenci notice v Proletarcu ter Prosveti ter izvoli zastopnike, enako tudi klubi JSZ. Želimo, in potrebno je, da so zastopana vsa društva in klubi v okrožjih Chicago, Milwaukee, Waukegan in Sheboygan. Čimboljši poset, in čimveč zanimanja, toliko uspešnejše bo zborovanje.

Dnevni red bo zanimiv in se bo tikal med drugim važnih zadev v našem gibanju. Kdor ima za to konferenco kako posebno sugestijo, naj jo sporoči v listu, ali pa konferenčnemu tajniku Petru Berniku na naslov 2758 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

VPRAŠANJE OBLIKE "PROLETARCA".

Na konferenci JSZ. dne 30. dec. v Bridgeportu, O., je prišlo na dnevni red tudi vprašanje oblike "Proletarca", kot je v prošli številki opisal poročevalec iz Bridgeporta. Ljudje so čitali argumente za spremembo oblike, kakor jih je navedel klub št. 27 v Clevelandu, in smatrajo, da če bi sprememba forme res prihranila listu na izdatkih, ob enem pa bi bil s tem povečan, je numestno vztrajati pri sedanji obliki. Toda ker še niso bili objavljeni od strani uprave po objavi clevelandskega predloga nikaki podatki, je ljudem nemogoče točno soditi. Dejstvo je le, da je bila večina na tej konferenci pod vtisom, da ima klub št. 27 prav in je njegovo stališče podpirala.

Manj simpatije je dobil Gardnov članek "Melting Pot in J.S.Z." Ta ni imel na zborovanju nobenega zagovornika, kajti člani so prepričani, da JSZ. kot taka ni še dovršila svojega dela in zato nima nobenega vzroka misliti na razpust. Naši klubi in naše delavsko gibanje sploh potrebuje organsko vez, ki jo ima v Jugoslovanski socialistični zvezi ter v njenih zborih in konferencah. — *Nace Žlemberger.*

ČEMU NEKATERIM NAŠI LISTI NISO PRIJUBLJENI?

Pred tedni smo čitali v Proletarcu, kako so se v neki ljubljanski kavarni zavzeli, da jo pridobe za naročbo Proletarca in Prosvete. Mnogo gostov se je podpisalo na polo, ki je lastnikom kavarne pojasnila to željo, le dr. I. Černe je nasprotoval, in to baje iz razloga, da tukajšnji listi kvarijo slovenščino in da sploh niso dosti prida. Proletarec in Prosveta pa sta mu po zatrdilih oni, ki ga poznajo še posebno neljuba.

Kaj mislite, čemu se nekateri ljudje boje listov kakor sta ta dva? Zato, ker jim zabranjujejo guljenje in vsled tega škodujejo njihovim blagajnam.

V Ameriki je marsikateri rojak, ki ima s starim krajem te ali one gospodarske zadeve, katere dostikrat more urediti samo sodnim potom, ali s posredovanjem odvetnikov. Imela sem jih tudi jaz in jih poverila v rešitev pisarni imenjenega odvetnika. V tožbi se je šlo za vsoto D. 73.000, torej je bilo treba protektirati precej grošev, toda zadeva se je razvijala v moje popolno nezadovoljstvo in končno je moj pravni zastopnik tožbo izgubil. Po moji prosti pameti sem sklepala, da je stvar tako enostavno lahka in da bi bilo moje interese čisto lahko varovati, mesta tega pa so se le kupičili stroški in temu je sledil nato še tak konec. "Tako že ne bo šlo," smo rekli, torej bo treba puskusiti druga pota. Pri vsej zadevi, ki je bila zame pod prejšnjo firmo do skrajnosti zavožena, sem se končno zatekla na konzulat ter k Zadrudni banki v Ljubljani. Ta mi je šla na roko ter mi moje stvari pošteno izvršila. Vredna je vsega zaupanja.

Rose Sajovic, 1962 Fremont St., Chicago, Ill.

MAŠKARADA V PRID SLOVENSKEGA DOMA V DETROITU.

DETROIT, MICH. — Ženski odsek S.N.D. v Detroitu priredi v soboto 19. januarja v Hrvatskem domu na Kirby veliko maškaradno veselico, na katero so vabljeni vsi rojaki ter rojakinje od blizu in daleč. Prebitek gre v fond za Slov. nar. dom v Detroitu. Ta veselica bi se imela prvotno vršiti v soboto 5. januarja, a smo jo vsled tehtnih razlogov preložili. Vrši se torej v soboto 19. januarja, in tedaj, na svidenje! — *K. Krainz.*

ZAPISNIK VII. ZBOROVANJA KONFERENCE J. S. Z. ZA VZHODNI OHIO IN WEST VIRGINIJO.

(Sedma konferenca JSZ. za vzhodni Ohio in West Virginijo se je vršila v nedeljo 30. decembra 1928 v Bridgeportu v slovenski dvorani na Boydsvillu.)

Tajnik Konference Nace Žlemberger otvori zborovanje ob 10. dopoldne. Za predsednika izvoljen Joseph Snoy, za zapisnikarja Florian Pishek.

Predsednik Snoy nato omeni, da je nedavno umrl sodrug John Andrečnik, ki je še deloval pri prošli konferenci. Pozove navzoče, da njemu v spomin vstanejo.

Tajnik Žlemberger poda svoje poročilo, v katerem slika položaj po tem okrožju z ozirom na naše aktivnosti. Poročilo se odobri.

Organizator Jos. Snoy poroča, da je imel precej uspeha pri prodajanju knjig in pri agitaciji za Proletarca. Dobil je nove člane in naročnike in upa, da bomo v bodoče pri tem delu še uspešnejši. Poročilo se sprejme z zadovoljstvom na znanje.

Klube so zastopali: Glencoe, Val. Kobler in Nace Žlemberger; Bridgeport, Joe Snoy, L. Gorenc, Fr. Blatnik, Fr. Paulovič, M. Cerar, Fr. Matko, Uršula Snoy in John Blatnik; Neffs, Leo Plahuta, John in Jannie Mauri ter Florian Pishek; Blaine, Fr. Garm, Louis Androina, Fr. Šuligoj, Joe Shuner, Rudi Vidmar in Joe Vidmar. Piney Fork, Fr. in Mrs. Zaveršnik ter Štramer. Klub v Maynardu je poslal pismeno poročilo, da radi bolezní ni nikomur mogoče na sejo. Tudi mnogo drugih iz raznih naselbin, ki so nameravali priti, so morali ostati doma radi influence. Imenovani zastopniki so podali poročila o aktivnostih in razmerah v naselbinah, ki so v splošnem slabe radi obubožanosti vsled dolgotrajne brezposelnosti. Klubi JSZ. se povečini dobro drže in so aktivni kolikor je v takih okolščinah mogoče. Prisotna sta bila finska sodruga J. E. Altonen in Elias Neimi od finske socialistične organizacije v Martins Ferry. Poročala sta, da je bil njihov klub do 1919 zelo močan, potem pa so prišli razkoli in organizacija je skoro izginila. Sedaj je klub zopet aktiven in se jača. Izrazila sta, da se želita seznaniti z nami v svrhu večjega sodelovanja v zadevah stranke, ki so nam vsem skupne.

Navzoč je bil tudi potovalni zastopnik Prosvete John Kravanja, ki je poročal o vtisih svojega potovanja po naselbinah v vzhodnem Ohiju, West Virginiji in Pennsylvaniji. Razmere so povsod slabe in vsled tega so tudi naše aktivnosti zelo prizadete.

Razno. — Prečita se pismo kluba št. 27, priobčeno v zapisniku eksekutive JSZ., v katerem argumentira v prilog spremembe forme Proletarca. Klub navaja, da bi bila nova oblika cenejša in ob enem večja. Konferenca je njihove argumente upoštevala ter se pridružila njihovem predlogu.

Tajnik pomožnega stavkovnega odbora poroča, da je v blagajni še nekaj denarja. Sklenjeno, da se o tem sklepa na prihodnji konferenci, če pa bi se med tem pojavil kakšen slučaj, da bi bil kak premogar, oziroma njegova družina v nujni potrebi, se mu lahko pomaga iz tega fonda. Nadzorniki poročajo, da so knjige tega fonda in Konference pregledali in so v redu. Sprejeto na znanje.

Na dnevni red pride vprašanje kluba št. 189 na Blaine. V razpravi je prevladovala želja, da se ta klub ohrani, oziroma da se ga spravi zopet v aktivnosti. Vodstvo prevzame Louis Androina.

Začne se razprava o Anton Gardnovem članku "Melting Pot in JSZ.", v katerem piše pesimistično o bodočnosti JSZ. kakor je sedaj konstituirana in domneva, da bi bilo za stranko in klube v naselbinah mogoče najbolje, da bi se ji direktno pridružili. Navzoči s tem mnenjem se soglašajo. Udeleženci so v razpravi izvajali, da bi bil za jugoslovansko delavstvo največji udarec, če bi mu odvzeli organizacijo kakor je JSZ. Treba pa jo je jačati, treba ji je dati več življenja in aktivnosti.

Volitve. — Za tajnika Konferenca ponovno izvoljen Nace Žlemberger, za organizatorja pa Joseph Snoy in John Mauri.

Sklenjeno, da se tudi prihodnja konferenca vrši v Bridgeportu. Datum določi odbor v sporazumu s klubom št. 11. — Ker je dnevni red izčrpan, predsednik zaključi zborovanje s pozivom, da zaključke čim uspešnejše izvedamo, in da se prihodnjic zberemo še v večjem številu.

Jos. Snoy, predsednik; Nace Žlemberger, tajnik; Florian Pishek, zapisnikar.

O SLAVNOSTI DVAJSETLETNICE SSPZ. V CHICAGU.

V nedeljo 13. januarja so čikaška društva SSPZ. praznovala dvajsetletnico svoje organizacije. Popoldne se je vršil banket, in zvečer veselica, oboje v Češko-ameriški dvorani na W. 18th St. Na banketu je bilo okrog 300 oseb. Predsedoval mu je Victor Skubic, otvoril pa Jakob Tisol, predsednik čikaških društev SSPZ. Program je vključeval moški kvartet, solospve in ženski duet, par deklamacij, orkester, malega harmonikarja in pa seveda govore, katerih je bilo lepo število, kakor je na banketih navada. Govorili so ustanovni člani, katerih je bilo precej navzočih, ter glavni odborniki, ki so prišli na sejo odbora. Izmed nečlanov je govoril samo alderman Sloan. Izmed ustanovnih članov je imel daljši govor prvi predsednik Tone Mladič, izmed odbornikov pa Vatro Grill, novi predsednik SSPZ. Odbornik Larko iz Montane je govoril angleško, vsi drugi govori, razen aldermanovega, pa so bili slovenski. Dr. Kern je dejal, da ima SSPZ. izmed vseh še največ narodnega čuta, toda gojila ga je premalo. Želi, da to v bodoče popravi, ako hoče ohraniti, oziroma pridobiti mladino. Podpredsednik Bostič je razdelil SSPZ. v tri dobe: v organizatorično, potem zaspansko, v kateri je bila v zastoju in nesigurnosti, ter dobo prerojenja, ki nastopi z novim odborom, kateri je prevzel vodstvo ta teden. Nagovore so imeli tudi vsi drugi prisotni člani starega in novega glavnega odbora. — *Poročevalec.*

ALI SODELUJETE PRI RAZPEČAVANJU AMERIŠKEGA DRUŽINSKEGA KOLEDARJA?

Ameriški družinski koledar ni samo koledar, ampak knjiga velike vzgojevalne vrednosti. Letnik 1929 je bogat po vsebini in ilustracijah. Potrebno je, da pride taka knjiga med delavce v čimvečjem številu. Vi lahko pri tem pomagate, bodisi da naročite nekaj izvodov in jih razprodaste, ali pa da sodelujete z onimi, ki so v vaši naselbini prevzeli prodajo Koledarja. Ako pa jih ni nihče naročil, tedaj ne odlašajte in pošljite naročilo vi.

Koncertna prireditev in konferenca J. S. Z. v Girardu

V soboto 19. januarja se vrši v Slovenskem domu v Girardu, O., velika koncertna prireditev ter veselica, o kateri pove več oglas na drugem mestu.

Dan pozneje, v nedeljo 20. januarja se vrši v isti dvorani konferenca soc. klubov in društev Izobraževalne akcije JSZ. iz krajev Cleveland-Collinwood, Barberton, Girard, Akron, West Perk, Warren, Youngstown, Bessemer, Farrell in vseh drugih naselbin v tem okrožju. V nekaterih teh krajev naša Konferenca še nima nobene pridružene organizacije. Vabljeni so na to zborovanje vseeno, kajti na njih razpravljamo in sklepamo o zadevah skupnega značaja, o delavskem gibanju, našem časopisju, o kulturnem delu med nami, o problemih našega društvenega življenja, o naši mladini itd.

Dnevni red konference v Girardu bo vseboval v eni ali drugi točki vse te stvari, iz česar vidite, da bo zborovanje zanimivo. Prične se ob 9. dopoldne. Zastopniki žele, da pridejo tudi somišljeniki, člani klubov in društev ter prisostvujejo seji v čim večjem številu.

Listu v podporo.

XV. izkaz.

(To je zadnji izkaz za leto 1928.)

Detroit, Mich.: Klub št. 114, JSZ. \$5; Tomo Besenich, \$1, skupaj \$6.00.
Chicago, Ill.: Po \$1.00: Jennie Kaušek in Anton Russ, skupaj \$2.00.
Dixon, Ill.: Mike Keber, \$4.00.
Bingham, Utah: Frank Kašček, 50c.
Acosta, Pa.: George Kristell, \$1.00.
Gowanda, N. Y.: James Dekleva, \$1.00.
Bellaire, O.: Louis Pavlinich, \$1.00.
Gross, Kans.: John Kunstelj, 25c, Math Znidarsich, 20c, skupaj 45c.
Messmore, Pa.: Louis Routar, 25c.
Skupaj \$16.20, prejšnji izkaz \$593.43, skupaj do 31. dec. 1928 \$609.63.

LISTU V PODPORO 1929.

I. izkaz.

(To je prvi izkaz prispevkov uknjiženi v tem letu.)
Yukon, Pa.: Nabral na agitaciji Frank Sedminek, prispevali so po 50c: Jacob Oblak in Josef Mrak; po 25c: Tony Zupančič, Frank Gačnik in Jacob Čerin, skupaj \$1.75.
Pioneerville, Idaho: Louis Painich, \$1.00.
Bannock, O.: Frank Černe, \$1.00.
Chicago, Ill.: Frank Zaitz, \$2.00.
Export, Pa.: Joseph Britz, 70c.
Girard, Kans.: Chas. Vorina, 50c.
Milwaukee, Wis.: Paulina Vogrich, \$1.00.
Utica, N. Y.: Joseph Simonich, 25c.
Homedale, Idaho: John Jereb, 50c.
Herminie, Pa.: Anton Zornik, 50c; po 25c: Frank Sedminek in John Bezgošek, skupaj \$1.00.
Toronto, O.: Anto Ursich, \$2; Paul Chesnik, 60c, skupaj \$2.60.
Strabane, Pa.: John Terčelj, 50c, Neimenovan, 50c, skupaj \$1.00.
West Aliquippa, Pa.: George Smrekar, \$1.20.
Kenosha, Wis.: Frank Žerovec, 60c.
Skupaj v tem izkazu \$15.10.

TISKOVNI FOND ZA ANGLEŠKO PRILOGO "PROLETARCA".

Detroit, Mich.: Nabrano na večerinki pevskega zbora "Svoboda", \$8.58; Rudolph Potočnik, 60c; Paul Oceppek, 50c, skupaj \$9.68, prejšnji izkaz \$376.56, skupaj do 12. jan. 1929 \$386.24. Manjka še da bo dosežena minimalna vsota \$113.76.

Uspeh ge. Pavle Lovšetove v Chicagu

"Brrrr — deset pod ničlo! Kam bi šli v takem mrazu!" — "Kaj pa koncert ge. Lovšetove? Ali ne gremo?"

Šli smo, in ni nam žal. Večer nam je bil naplačan in pozabili smo na burjo in mraz. Ga. Pavla Lovšetova je pela v Chicagu v nedeljo večer 13. januarja. Vreme ni bilo v prilogo priredbam, kajti če ne bi bilo takega mraza, bi bila dvorana SNPJ. ob tej priliki najbrž premajhna. Vendar pa je bila udeležba boljše kot so jo prireditelji pričakovali. Meni je samo žal, da to odlično pevko niso čuli vsi čikaški Slovenci. To je bil njen edini koncert v tem mestu, in bil je res *koncert*.

Njen program je tvoril tri dele. V prvem je pela arije iz oper (tri), v drugem koncertne pesmi in v tretjem narodne. Nekaj pesmi je morala ponoviti, par jih je dodala k programu. Na glasovir jo je spremljal Mr. Kubina, ki je mojster v tem poslu.

In ga. Lovšetova? Je pevka, ki gre lahko na vsak oder. Kadar poje težke operne in koncertne skladbe, je doma, in kadar poje narodne pesmi, se igra in poslušalci se divijo — pozabijo na vse in poslušajo petje, ki jih očara in pritegne nase. Prepričan sem, da če bi mogla ga. Lovšetova ostati v tej deželi dalj časa, bi zelo ustregla našim nasebinam. Zato pa: poslužite se prilike tam, kjer bo pred odhodom še nastopila.

Koncert v Chicagu ji je aranžiral pevski zbor "Sava" s sodelovanjem članic druš. "Nada" št. 102 SNPJ. in pri agitaciji so pomagale tudi članice kluba "Bled". Priprave za koncert je vodil predsednik "Save" Frank Alesh. Po koncertu se je vršil ožji sestanek v stanovanju Tavčarjeve družine, ki je bilo tiste dni tudi dom ge. Lovšetove. — c.

Agitatorji na delu.

Naročnin na "Proletarca" so poslali:

Anton Jankovich, Cleveland, O.	20
Jacob Rozic, Milwaukee, Wis.	7
Frances Artach, Waukegan-No. Chicago, Ill.	5
Frank Podboy, Park Hill, Pa.	5
Frank Sedminek, na agitaciji v zap. Penni	5
John Kobal, Johnstown, Pa.	4
Jacob Bergant, Lisbon, O.	3
Anton Zornik, Herminie, Pa.	3
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	2
Joseph Cebular, Vandling, Pa.	2
Frank Hlersich, Virden, Ill.	2
Louis Britz, Lawrence, Pa.	2
K. Erznožnik, Red Lodge, Mont.	2
Joseph Britz, Export, Pa.	2
Anton Shular, Arma, Kans.	2
Frank Stempihar, Virden, Ill.	2
Joseph Ovca, Springfield, Ill.	2
Frank Zerovec, Kenosha, Wis.	2
Marko Tekavec, Canonsburg, Pa.	2
Steve Milavec, Nokomis, Ill.	1
Joseph Snoy, Bridgeport, O.	1
George Smrekar, West Aliquippa, Pa.	1
Martin Krasovetz, Seanor, Pa.	1
John Terčelj, Strabane, Pa.	1
Frances Zakovšek, No. Chicago, Ill.	1
John Kosin, Girard, O.	1
Rudolph Potochnik, Detroit, Mich.	1
John Vitez, Detroit, Mich.	1
Lawrence Selak, Star City, W. Va.	1
Math Gnus, McClellandtown, Pa.	1
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa.	1
Frank Gassar, Philippi, W. Va.	1
Anton Slobodnik, Crested Butte, Colo.	1

Seznam Šubljevih koncertov

Datumi dosedaj aranžiranih koncertov, na katerih bo pel baritonist Anton Šubelj, so sledeči:

Rock Springs, Wyo., v soboto 19. januarja.
 Denver, Colo., nedelja 27. januarja.
 Collinwood, O., Slov. del. dom, nedelja 3. feb.
 Cleveland, O., torek 5. feb. (Western Reserve University).
 Detroit, Mich., nedelja 17. februarja.
 Johnstown, Pa., sobota 23. februarja.
 Aliquippa, Pa., nedelja 24. februarja.
 Hartford, Conn., četrtek 28. feb. (Musical Club).
 Milwaukee, Wis., nedelja 3. marca.
 Dne 13. januarja je Šubelj pel ob obilni udeležbi v San Franciscu, in pred tem v Los Angelesu.

IZOBRAŽEVALNA AKCIJA J. S. Z.

V fond "Izobraževalne akcije JSZ." so vplačala društva, socialistični klubi in druge organizacije ter posamezniki v decembru 1928 kot sledi:

Številka, društva in kraj.	Vsota.
47, SNPJ., Springfield, Ill.	\$ 1.00
83, SNPJ., Bingham, Utah	1.00
290, SNPJ., Homer City, Pa.	3.00
74, SNPJ., Virden, Ill.	1.00
209, SNPJ., Nokomis, Ill.	2.00
10, SNPJ., Rock Springs, Wyo.	1.50
104, JSKJ., Chicago, Ill.	3.00
214, SNPJ., Mullan, Idaho	1.92
312, SNPJ., Cleveland, O.	2.00
20, SSPZ., Cleveland, O.	12.00
36, SNPJ., Willock, Pa.	4.50
449, SNPJ., Cicero, Ill.	6.00
86, SNPJ., Chicago, Ill.	2.00
382, SNPJ., Acosta, Pa.	6.00
27, SNPJ., Prontenac, Kans.	4.00
213, SNPJ., Clinton, Ind.	1.00
333, SNPJ., Blaine, O.	2.00
297, SNPJ., Raton, New Mex.	6.00
244, SNPJ., Kaylor, Pa.	5.00
634, SNPJ., Sheboygan, Wis.	3.00

Klubi J.S.Z. in posamezniki.

1, Chicago, Ill.	5.00
5, Conemaugh, Pa.	2.00
12, Willard, Wis.	6.00
41, Clinton, Ind.	2.00
47, Springfield, Ill.	1.00
69, Herminie, Pa.	1.00
114, Detroit, Mich.	12.00
Joseph Jelarčič, Willard, Wis.	1.00

Skupaj \$97.92

Tajništvo J.S.Z.

KAMPANJSKI FOND J. S. Z.

VII. izkaz.

Pittsburgh, Pa.: Klub št. 131, JSZ., \$5.00
 Milwaukee, Wis.: Paulina Vogrich, \$1.00.
 Skupaj v tem izkazu \$6.00, prejšnji izkaz \$1,157.30,
 skupaj \$1,163.30.

Tajništvo J.S.Z.

Mamina skrb

Mae: — Ali že veš, da se v kratkem zaročim s Percyjem?

Dorothey: — Ne, nisem še čula. Ali je on vprašal tvojo mamo?

Mae: — Ne, mama je njega vprašala.

“Ti non star furba?”

“Yoc, yoc, yoc. Star pagana?” To bo “cela reč” v nedeljo 3. februarja popoldne, ko naša mladina vpripori Molierjevo igro v petih dejanjih “Le Bourgeois Gentilhomme”. Dejanja se vrte okrog Parižana, ki je obogatel in se sili med plemstvo. Pride v roke zvitežem, ki ga gulijo, pri tem pa ga neznansko hvallijo, kako je moder, kako plemsko izgleda, in kako se pogovarjajo o njemu v družbi najvišje gospode in celo na dvoru. In M. Jourdain verjame ter je ves vesel. Celozaljubljen se v neko damo in pozabi na svojo ženo, ki pa ga zaloti ter mu pokvari “banket”. Zelo odločen pa je M. Jourdain, ko se sklepa o možitvi njegove hčere. Nihče je ne dobi, če ni plemič, toda njen ljubimec je navaden meščan. In tedaj jo iztuhta ljubimčev prijatelj Coviele, da se starega čisto lahko potegne. In tako store. Dobe karnivalsko truplo, oblečena v kostume Turkov in derviše, to privede k M. Jourdainu ljubimec njegove hčere, preoblečen v Turka, in se predstavi za turškega vojvodo, ki mu zaupa, da je zaljubljen v njegovo hčer in ker jo želi za ženo, je pripravljen M. Jourdaina povišati v plemski stan. To se zgodi z velikimi ceremonijami, M. Jourdain pa dobi naslov “mamamuči”. Zagotavljajo ga, da je to najvišje odlikovanje, ki ga more dobiti smrtnik, in za tako slovesnost se tudi M. Jourdain primerno preobleče v kostum turškega velikaša. Ko tako zaloti “karnivalsko” slavlje madama Jourdain, se silno začudi v strahu, da njen mož blazni. “Ali igraš maškaro? Kdo te je vsega našemil — poglej no, kakšen si?” se togoti

žena, a on se dostojanstveno zgraža, češ, pomni, s kom govoriš, kajti jaz sem zdaj mamamuči!

“Kaj je to — žival ali kaj?”

“Nevednica — mamamuči pomeni paladin, plemiški naslov, a ti si ignorantna in se ti ne da ničesar dopovedati. V to dostojanstvo sem bil ravnokar povišan in so se v ta namen vršile velike ceremonije.”

“Kakšne ceremonije?”

“Mahameta per Jordina.”

“Moj Bog, kaj blebetaš?”

“Jordina pomeni ‘Jourdain’.”

“Jordain kaj? Kako, kaj pomeni?”

“Voler far un paladina de Jordina.”

In ko ji tako odgovarja, se začne žena še bolj bati, da se je njenemu možu zmešalo, toda ko ji pojasnijo, da ga premeteno vlečejo, zato da dobi njuno hčer tisti, ki ga ima ona rada, še celo sama pomaga. V igri nastopa okrog 40 oseb, med njimi plesalci, pevci, godci in igralci.

Vstopnice v predprodaji so 75c, pri blagajni \$1. In eventuelni prebitok gre v fond za angleško prilogo Proletarca. Vstopnice dobite pri članih in članicah kluba št. 1, pevskega zbora “Sava”, pri raznih prijateljih in prijateljicah kluba ter v uradu Proletarca.

P. O.

ODBOR KLUBA ŠT. 41 J. S. Z. V CLINTONU.

CLINTON, IND. — V odbor kluba št. 41 so za to leto izvoljeni: Ignaz Spendal, tajnik-blagajnik; Bartol Oblak, organizator; John Skof, zapisnikar; nadzorni odbor, Frank Bregar in Frank Knaflič.

Očetje in matere!

Glejte, da dobe vaši otroci v tem letu dober začetek. Dali ste jih v šolo, da se uče. Učite jih tudi štedljivosti. Zanje vlagate in hranite; glejte, da se tega tudi sami nauče. Šola in varčnost gresta sporedno. Oboje je enako važno. Denar ima čarobno moč, in kdor ga nima, zaostaja v materijalnem napredku.

Vsi znaki govore, da bo prihodnje leto dobro. Izkoristite ga in hranite kolikor največ mogoče, kajti čas beži; pozneje se boste z veseljem spominjali dneva, ko ste se odločili za varčnost.

Hraniti je lahko. Treba je samo začeti, potem preide to v navado. Začnite tudi vi — začnite sedaj — pri največji slovanski banki v Ameriki, ki služi našim ljudem že nad 45 let.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Klub št. 222, J. S. Z.

KONCERT

— IN —

VESELICA

GIRARD, O.

v soboto 19. januarja

v Slovenskem domu.

Koncertne in kabaretne
točke izvajajo

**A. Eppich, L. Belle in F. Plut iz
Clevelanda.**

Godba najboljša.

**Vstopnice v predprodaji 60c,
pri blagajni 75c.**

**Pričetek zabave ob 7. zvečer.
Program se začne ob 7:30 zvečer.**

Po programu plesna
in prosta zabava.

Občinstvo v Girardu in sosednih naselbinah vljudno vabimo, da pride na to priredbo v obilnem številu. Za razvedrilo in postrebžbo je dobro poskrbljeno.

—Odbor kluba št. 222 J. S. Z.

KNJIŽEVNI VESTNIK.

“ELEMENTI MODERNE IZOBRAZBE”.

(Ivan Molek. Knjižnica Izobraževalne akcije J. S. Z., tretji zvezek. Založila Izobraževalna akcija J. S. Z., Chicago, Ill. 144 strani. Cena mehko vezani knjigi 50c, v platno 75c. Knjigarna “Proletarca”.)

Ivan Molek je obogatel slovensko-ameriško literaturo z novo knjigo, ki je izšla v založbi Izobraževalne akcije JSZ. “Elementi moderne izobrazbe” ji je naslov. V predgovoru založništva je rečeno: “Tri poglavja te knjige — Delavska šola, Razvoj socialne družine, in Argumenti nasprotnikov evolucije — tvore besedilo treh predavanj, ki jih je imel s. Ivan Molek prejšnjo zimo v Chicagu, Sheboyganu in Milwaukeeju (eno predavanje je ponovil v Waukeganu). Vsa ta predavanja so bila objavljena v Proletarcu. Zaključno poglavje vsebuje polemiko z župnikom J. M. Trunkom, ki se nanaša na predzadnje poglavje o “Argumentih”; tudi ta polemika je bila objavljena v prej omenjenem listu. Ko se je Izobraževalna akcija JSZ. odločila za samostojno izdanje teh predavanj in polemike, je s. Molek dodal še “Pod novim solncem”, ki še ni bilo objavljeno in ki tvori v tej knjigi prvo poglavje. V tem spisu je s. Molek v kratkem očrtal svoj nazor o svetu, življenju in človeku. — Knjižnica Izobraževalne akcije j s tem delom dosegla svoj tretji zvezek. V interesu poljudno-znanstvene izobrazbe med slovenskimi delavci v Ameriki, katerim je ta knjiga namenjena, je, da napredni čitatelji razširijo knjigo med rojaki kolikor največ morejo”.

Predavanja, ki so v knjigi, so dobro zamišljena, pisana poljudno, da morajo zanimati vsakega, ki zna vsaj malo misliti, kadar čita. Namenjena so ljudstvu, kot pove že uvod, in tako čtivo ljudstvo potrebuje. Knjiga je tudi tehnično lično delo, tisk lep, papir fin. — Z.

SPOMINSKA KNJIGA 20-LETNICE J. P. Z. SLOGA.

V Milwaukeeju je nekaj tednov pred Novim letom izšla knjiga, ki jo je izdala Jugoslovanska podpora zveza “Sloga”, ustanovljena v Milwaukeeju, Wis., leta 1908. Prošlo jesen je “Sloga” praznovala slavnost dvajsetletnice, in ob tej priliki je izšla imenovana knjiga z naslovom “Spominska knjiga slavnosti dvajsetletnice ustanovitve Jugoslovanske podporne zveze “Sloga”. Po obsegu je slična obsegu Ameriškega družinskega koledarja in ima 54 strani gradiva ter ilustracij, z oglasi pa 112 strani in platnice. Izmed važnejših spisov omenjamo: “Zgodovina mesta Milwaukee”. Po raznih virih priredil F. N. Ta članek je ilustriran z risbami.) “Ob dvajsetletnici” (Viktor Petek); “Zgodovina J. P. Z. Sloga” (John Lenko); “Zgodovina druž. št. 1” (John Lenko); “Razvoj društvenega življenja v milwauški naselbini” (Frank Novak); “Soc. pevski zbor Naprej” (Frank Puncer); “Nekoliko podatkov o državi Wisconsin” (John Lenko). Poleg teh je v knjigi več drugih člankov o zgodovini posameznih društev, opisi konvencij itd., ki so jih napisali John Pungartnik, Ana Puncer, Rose Chuvan, Frank Čandek, John Rezelj itd. Alvin Gloveck je zastopan z angleškim članom. V nji je 34 portretov glavnih odbornikov, društvenih uradnikov ter slik posameznih društev. V oglasih dominira gostilna, a dobro zastopani so tudi drugi poklici, kajti milwauška slovenska na-

selbina ima že mnogo svojih trgovcev, obrtnikov, in profesionalcev. Kot vsi taki spisi med Slovenci v Ameriki, ima tudi ta knjiga zgodovinsko vrednost, ker opisuje postanek in razvoj J. P. Z. "Sloga" ter društev, ki ji pripadajo, razvoj naselbine in delovanje posameznih rojakov skozi dobo dvajsetih let. Naslov J. P. Z. Sloga je, 379 First Ave., Milwaukee, Wis. Njen tajnik je John Lenko.

ZADRUŽNI KOLEDAR 1929.

"Zadružni Koledar za leto 1929. Uredil Anton Kristan. Deseti letnik. Založila Zadružna založba v Ljubljani.

Vsebuje med drugim: "Pomagajmo si sami" (A. K.); "Pota in cilji" (France Kobler); "Sodobni zadružni problemi" (M. K.); "Kako je zadruga zmagala" (Čulkovski); "Iščemo ljudi" (Emil Vandervelde); "O zadružništvu" (dr. H. Tuma); "Zadružna banka" (M.); "Organizacija denarja" (Historicus); "Bruseljski kongres o vrednosti zadrug (R.B.); "Zveza švicarskih konzumnih zadrug v Bazlu" (C. K.); "Zadružne plantaze" (M. K.) Poleg teh je vrsta drugih člankov o zadružništvu, zadružne statistike, več leposlovnih spisov, nekaj pesmi, slike itd. Cena temu koledarju je v Ameriki 50c in se dobi v knjigarni "Proletarca".

"PROSLAVA 15-LETNICE SLOVENSKE DELAVSKE ZADRUŽNE ZVEZE".

To je naslov knjižice, ki jo je izdala novembra prošlo leto Slovenska delavska zadružna zveza v Clevelandu. Vsebuje sledeče članke o zgodovini te Zadruge in nasvete ter agitacijo zanjo: Ivan Grošel: Pregled petnajstletnega dela. J. F. Durn: Ob 15-letnici S.D.Z.Z. Anton Kristan: Zadružna epistola. A. Garden: Povest o ameriškem zadružništvu. Jože Zavertnik: Zadružno gibanje. A. Garden: Nekaj misli ob 15-letnici S.D.Z.Z. Uvod tvori I. Molekova pesnitev, posvečena tej zadrugi, "Mi vsi", toda v nji je v prvi vrstici velika pomota, ki spremeni smisel stavka. Glasiti bi se morala (kar vesten čitatelj takoj opazi), "Jaz sam sem zrnce peska pod nogami —", in ne *nisem*, kot je tiskana. Skupaj z oglasi obsega ta knjižica 36 strani, s platnicami 40. Naslov S.D.Z.Z. je 667 E. 152nd St., Cleveland, O.

"PRIJATELJČKI V UGANKAH".

"Prijateljčki v ugankah". Albin Čebular. Izdala in založila Brezalkoholna produkcija v Ljubljani, 1928.

Albin Čebular, ki je v Ameriki znan posebno čitateljem "Mladinskega lista", je priredil za mladino

okrog 150 ugank v obliki pesmic. Knjižica je opremljena z lesorezi. Poleg te je izdal zbirko svojih pesnitev v knjižici "Iz torbice belokranjskih palčkov", ki je že razprodana, in kot sporočajo, ima v delu pesniško zbirko "Strički matički" (izide to pomlad) in "Zajček Dideldudeldajček" (izide v jeseni t. l.). Naznanjajo, da poleg teh izda v teku dobrega leta kakih sedem zbirk mladinskih pesnitev. "Prijateljčke v ugankah" dobite, če pišete založništvu na naslov, Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Na željo jih dobi tudi knjigarna Proletarca.

REVIJE.

"Domači prijatelj" in "Naš obzor", Ljubljana, Mi-klošičeva c. 13. Naročnina \$1.50 na leto.)

Prva številka tretjega letnika "Domačega prijatelja" vsebuje več črtic, člankov in razne slike, priloga "Naš obzor" (ilustrirana revija za odraslo mladino) pa opise, ilustracije, sport, uganke itd.

"Zdravje, zdravstveno poučni list. Naslov: Zdravje, Ljubljana, Zaloška c. 2. Naročnina za Ameriko \$1.

Decemberska številka "Zdravja" vsebuje med drugim: "Zdravje" o Božiču. — Zelenjava — hranivo in zdravilo. — Imejmo čista usta! — Praznoverje in vražarstvo. — Malo besed o velikih boleznih. — Križem po Sloveniji. — Drobiž.

"Socijalna Misao". Kulturno-politična revija. Zagreb, Preradovičeva ul. 42.

"Socialna Misao" je začela izhajati v jeseni prošlo leto. Tretja (decemberska) številka prinaša med drugim: Dr. Ivo Politeo: Sud i politički procesi. Dr. Božidar Adžija: Obnova odnosa sa Sovjetskom Rusijom. Prof. Nedeljko Divac: Naša prosvetna politika. Dr. Željko Hahn: Tuberkuloza kao socijalna bolest. Gojko Berberović: Šest godina socijalnog osiguranja. Femina: Današnja žena i muškarac. Pregledi: Kulturni. Unutarnjo-politički. Izvanjsko-politički. Privredni.

PREBITEK PRIHODNJE PREDSTAVE KLUBA ŠT. 1 GRE V FOND ZA ANGLEŠKO PRILOGO "PROLETARCA".

Na razne sugestije so odborniki kluba št. 1 v Chicagu sklenili, da gre morebitni prebitek prihodnje dramske predstave v nedeljo 3. februarja, v kateri sodeluje naša mladina, za angleško prilogo Proletarca. Odbor je smatral to priporočilo na mestu, kajti v interesu vseh naših aktivnosti je, da se glasilo JSZ. čimprej omogoči angleško prilogo in uverjeni smo, da bo s tem sklepom soglašala tudi prihodnja seja kluba št. 1. — P. O.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča ro-jakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obre-stuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

"ALI MORE BITI DOBER SOCIALIST DOBER KATOLIČAN IN OBRATNO?"

(Razprava, ki se je vršila 13. dec. v klubu št. 1 v Chicagu.)

Nadaljevanje.

Po Godinovem referatu so posegli v razpravo Jos. Steblay, J. Kopač, Fr. Udovič, A. Miško, Fr. Alesh, Fr. Pečnik, Fr. Zaitz in A. Vičič. Steblay je zastopal stališče, da mora biti naše gibanje ne samo delavsko ampak svobodomiselnost delavsko. J. Kopač je izvajal, da tisti socialisti, ki napadajo vero, škodujejo svoji organizaciji, ker odbijajo od nje verne in napolverne ljudi. Označil je tudi več slovenskih socialistov, ki so bili še pred nekaj leti vodilni v našem pokretu, in je dejal, da so bili bolj ovira kakor pomoč stranki; smatra, da njihova agitacijska ter vzgojevalna taktika ni bila prava. Aleš pravi, da ima človek vere in cerkev, ker še ni dozorel za kaj boljšega. Vere bodo še dolgo in obstajale bodo tudi v socialistični družbi, dasi nji asimilirane. Življenska moč vere je v njeni sposobnosti za asimiliranje. Ko hitro začne "pešati", spremeni svojo politiko, in če potrebno spremeni tudi dogme, da je ljudstvo ne zavrže. Vera zida na stupidnost. Čim bolj je bil človek neveden, toliko večje gluposti je veroval. In vera odpade, kadar bo človek na polju znanosti in civilizacije toliko napredoval, da bo znal dobiti zanjo nadomestila, ki bodo vredna njegove kulturne in socijalne višine.

Miško pravi, da če hoče biti kdo socialist in ob enem praktičen cerkvenjak, mu mi ne smemo odrekati te pravice, niti se ne rogati njegovim navadam. Pečnik smatra, da vera ni nobena ovira, da ne bi mogel biti veren delavec socialist. Navaja slučaje iz starega kraja v predvojnih letih, ki potrjujejo njegovo stališče. Fr. Udovič je podal par slik iz prejšnjih let, da je pojasnil, čemu boji med nami in versko strujo.

V prihodnji številki bodo priobčena izvajanja s. Zajca nato pa zaključna govora referantov.

(Dalje prihodnjič.)

Nova pravila socialistične stranke sprejeta

Nova ustava in pravila socialistične stranke, ki jih je sprejela njena konvencija aprila prošlo leto v New Yorku, so bila na zahteva določenega dela strankinih postojank dana članstvu na referendum. Glasovanje o njih je bilo končano meseca decembra, in kot poročajo iz glavnega stana stranke, se je članstvo izreklo zanje z veliko večino. Temeljne spremembe v novih pravilih so, da se v bodoče socialistični stranki lahko pridružijo organizacije v celoti, in ne samo posamezniki kakor dozdaj. Za posameznike je članarina stranki \$1 na leto, poleg pa še vsote za okrajno in državno organizacijo, ali federacijo. Vzelo bo več mesecev, predno bodo te spremembe točno urejene, dotlej pa je članarina, kar se tiče naših klubov, kakor je bila dozdaj. O vseh morebitnih spremembah bo članstvo točno obveščeno.

Dr. Otis M. Walter Zdravnik in kirurg

4002 West 26th Street, Chicago, Ill.

Uradne ure:

Od 2. do 4. popoldne in od 6. do 7:30 zvečer.

TEL.: LAWDALE 4872.

OGDEN HIGHWAY GARAGE

Gasolinska postaja in zaloga avtomobilskih potrebščin. Popravljamo avtomobile. Se priporočava Slovencem.

John Thaler & Ciril Obed
lastnika.

4841 Ogden Ave., Cicero, Ill.

Tel.: Cicero, 2687.

Frank Mivšek COAL, COKE AND WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

SLOVENSKA PEKARNA

Slovcem in Hrvatom

v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu vedno in povsod za kruh iz naše pekarne.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerne. Postrežba točna.

Pristopajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI Naročite si dnevnik "PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50. Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Število organizacij, ki se pridružujejo Izobraževalni akciji, se večja

Dasi društvom pisma iz urada Izobraževalne akcije niso bila še razposlana (bodo ta teden) jih je vzlic temu že mnogo sporočilo, da bodo ž njo še v nadalje sodelovala. Pristopilo je tudi nekaj takih, ki ji do sedaj niso bila še nobenkrat pridružena. V prošlem letu ji je pripadalo 119 organizacij, med njimi 96 podpornih društev, 9 kulturnih organizacij, 13 klubov JSZ., ena gospodarska organizacija in pet posameznikov. Bilo je v nji osem organizacij več kot l. 1927 in skupno število je bilo večje kot kedaj poprej z izjemo prvega leta. Ustanovljena je bila novembra 1921. Meseca decembra prošlo leto je izdala knjigo "Elementi moderne izobrazbe", ki vsebuje predavanja Ivana Moleka in je bila poslana zaeno z drugimi vsem društvom, ki pripadajo Izobraževalni akciji. Knjižnica Izobraževalne akcije je izdala dosedaj tri zvezke in je poleg teh, ki jih je izdala sama, razpečala med svoje članstvo za več tisoč dolarjev raznih drugih knjig brezplačno. Oskrbela je že mnogo predavanj kjerkoli je bilo mogoče, in našim dramskim zborom (bilo zborom podpornih društev, klubov ali samostojnih kulturnih organizacij) je oskrbovala igre in po možnosti vloge ter druge pripomočke. Pomaglaa jim je v nekaterih slučajih posebno z navodili in deklamacijami pri prirejanju raznih spominskih slavnosti. Te svoje funkcije skuša razviti čimbolj, in v ta namen potrebuje

gmotno in moralno podporo društev in klubov. Čimveč se jih ji pridruži, toliko več dela na prosvetnem polju bo v stanju izvršiti.

Preprečite oslabelost.

V tem času epidemične influence in pljučnice, ni ničesar bolj nevarno kot oslabelost, katera odvzame moč prebavnim organom, spravi iz reda vaše zdravje, ter zmanjša odporno moč. Vzemite

TRINERJEVO GRENKO VINO

redno pol ure pred jedjo, in pazite na uspeh! "Cleveland, O., 15. dec. Zelo sem zadovoljna z uspehom Trinerjevega grenkega vina. Poskusila sem ga proti želodčnemu neredu, in pomagal mi je čudovito. Mrs. S. Kovachy." V slučaju slabega teka do jedi, zapeke, nervoznosti, plinov, glavobola in podobnih želodčnih neredov, ne dobite boljših zdravil. Trinerjevo grenko vino ne vsebuje nikakih kemikalij, temveč sestoji iz cascade, zdravilnih zelišč, diastetičnega malta in ruđečega vina. Pri vseh lekarnarjih. Vrednostni kupon v vsakem zavoju. Za prosto poskušnjo pišite na: Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narod. domu. Sodrugi, prihajajte redno na seje in pridobivajte klubu nekih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Crawford 8440, v uradu Crawford 2212-2213. Urađuje od 2. do 4. pop., in od 6. do 8. zvečer izvzemai srede in nedelje.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu. Permanent waving, marcelling, finger and water waiving etc.

Znižane cene za stalne kljientinje.

3525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Tel.: Crawford 1031.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih avilernih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali amerikanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

ZMERNE CENE IN TOČNA POSTREŽBA.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se tople priporočam.

Tel.: Crawford 2893. Tel. na domu Rockwell 2816

Dr. Andrew Furlan

slovenski

ZOBOZDRAVNIK

3341 West 26th Street, Chicago, Illinois

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 5. popoldne in od 6. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop., in od 6. do 9. zvečer.

CENIK KNJIG.

(Nadaljevanje z 2. strani platnic.)

Melville Whyte G. J.: Gladijatorji, zgodovinski roman iz prvega stoletja, I. in II. del, broš. oba skupaj75
Meško Ksaver: Dve sliki, broš.50
Meyring G.: Golem, roman, broš. 50c, vez.75
Milčinski Fran: Drobiz, vezana65
Gospod Fridolin žolna in njegova družina, vezana	.35
Igračke, črtice, vezana	1.00
Muhoborci, črtice, vezana75
Miller-Steržaj: Zvonarjeva hči, povest, broš.50
Milovrninik Fr. J.: Boj za pravico, povest, broš.50
Murnik Rado: Jari junaki, humoreske, vez.80
Na Bledu, povest, vez.75
Znanci, povesti in orisi, vez.85
Zenini naše Koprnele, satiričen roman, broš.35
Novčan Anton: Naša vas, broširana	1.00
Samosilnik, 10 povesti, broš.75
Nušič Branislav: Občinsko dete, roman dojenčka, broš.50
Ob 50-letnici dr. Janeza Ev. Kreka, broš.25
Oppenheim C. P.: Milijonar brez denarja, vez.50
Orel L. Š.: Pasti in zanke, kriminalen roman iz polpreteklega doba, broš.40
Pahor Jože: Medvladje, socialen roman, broš.75
Pregelj L.: Plebanus Joannes, povest75
Pugelj Milan: Črni Panter, povesti in črtice, broš.65
Puškin A. S.: Pikova dama, povest, broš.40
Razne povesti, broširana50
Šandor-Gjalski Ks.: Jurkica Agičeva, povest, 357 strani, broš. 50c, vezana75
Sienkiewicz H.: Z ognjem in mečem, povest iz davnih let, vez., 681 strani	3.25
Potop, roman, vez., I. del \$3.25, II. del \$3.00, oba dela skupaj, 1093 strani	6.00
Senoa Avgust: Zlatarjevo zlato, zgodovinska povest iz 16. stoletja, broš.75
Strindberg August: Bedakova izpoved, broš. \$1, vez.	1.50
Suchy Joseph: Staroindijske pripovedke, s slikami, broš.35
Tagore Rabindranath: Povestice40
Tavčar Ivan: Zbrani spisi. Vsebinska IV. zv.: Cvetje v jeseni in Visoška kronika, \$2.50; vsebinska V. zv.: Izza kongresa, \$2.50; vsebinska VI. zv.: Grajski pisar, 4000, V Zali, Izgubljeni Bog in Pomlad, \$2.50. Vse tri knjige skupaj	7.00
Tolstoj L. N.: Kazaki, kavkaška povest, broširana, 308 strani75
Tri povesti (Jetnik v Kavkazu, Starca, Koliko zemlje potrebuje človek) broš.40
Ljudske pripovedke, broš.75
Tomic I. E.: Udovica, povest, 330 str., broš. 50c, vez.75
Turgenjev-Stepnjak: Stepni kralj Lear in hiša ob Volgi, povesti, broš.60
Trdina Janez: Zbrani spisi, fina vezba, vsebinska: I. zv.: Bahovi huzarji in Iliri ter Verske bajke stare in nove	2.00
II. zv.: Bajke in povesti o Gorjancih	2.00
III. zv.: Bajke in povesti	2.00
IV. zv.: Bajke in povesti	2.00
V. zv.: Izprehod v Belo Krajino	2.00
(Vseh pet knjig ima 2332 strani. Cena za celo zbirko \$9.00)	
Twain Mark: Mali klatež Tom Sawyer, povest, vez.50
Vajanski S. H.: Leteče sence, roman, broš.40
Valentin Vodnik: Zbrani spisi, broš.35
Valoiska Margareta: Heptameron, povesti40
Wells H. G.: Zgodba o nevidnem človeku, broš.35
Zabavna knjižnica: Vsebinska: Zločinci, Madež, Mojster Roba in Mladih zanikarnežev lastni životopisi, broš. 60c, vez.85
Zakrajšek France: Oglenica, povest, broš.40
Zaljski: Na krivih potih, povest, broš.40
Zola Emile: Polom, roman iz francosko-nemške vojne 1870-71, vez.	2.00
Zorec I.: Zeleni kader, povest, broš.45
PESMI IN POEZIJE	
Albrecht Fran: Pesmi življenja, vez.50
Albrecht Ivan: Slutnje, broš.45
Aškerc Anton:	
Akropolis in Piramide, poetični sprehodi po Orientu, fina vezba	1.25
Atila v Emoni in Romanca, broš.50
Balade in romance in "Stara pravda", broš.50
Jadranski biseri, fina vezba	1.25
Junaki, epske pesnitve, fina vezba	1.25
Mučeniki, slike iz naše protireformacije, fina vezba	1.25
Primož Trubar, zgodovinska epska pesnitev, vez.65
Bezruč Peter: Šleske pesmi, vez.50
Debeljak Ante: Solnce in sence, broš.50
Debeljak Ante: Moderna francoska lirika, vez.75
Glaser Janko: Pohorske poti, broš.35
Golar Cvetko: Sto let slovenske lirike, od Vodnika do moderne, broš. 90c, vez.	1.25
Fontaine Jean de la: Basni (iz franc. prev. I. Hribar), vez.	1.00
Gregorčič Simon:	
Poezije I. zv. vez.60
Poezije II. zv. vez.	1.25
Job in psalem 118, vez.75
Poezije, ilustrirana izdaja, veliki format, vez.	1.50
Kette Dragotin: Poezije, vez.	1.10
Kosovel Srečko: Pesmi, broš.75
Levstik Fran: poezije, vez.80
Machar J. S.: Strup iz Judeje, vez.	1.10
Seliškar Tone: Trbovlje, proletarske pesmi, broš. 50c, vez.75
Vodnik Valentin: Svojemu narodu, broš.25
Zupancič Oton:	
Mlada pota, broš.75
V zarje Vidove, pesnitve, broš.40
IGRE	
Anfisa, (Leonid Andrejev), broširana50
Benciški trgovec, (Wm. Shakespeare), vezana75
Čarljeva ženitev—Trije ženini, (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanke, broširana25
Golgota, (M. Krlež), drama v treh dejanjih50
Gospa z morja, (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broširana60
Hrbenica, (Ivan Molek) drama v treh dejanjih s prologom in epilgom25
Julij Cezar, (Wm. Shakespeare), vezana75
Kasija, drama v 3 dejanjih75
Macbeth, (Wm. Shakespeare), vezana75
Noč na hmeljniku, (Dr. I. Lah). Igra v treh dejanjih, broširana35
Othello, (Wm. Shakespeare), vezana75
Očiščenje, (Angelo Cerkevnik), tragedija v šestih scenah50
Romantične duše, (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana85
Sen kresne noči, (Wm. Shakespeare), vezana75
Umetnikova trilogija, (Alois Kraigher), tri enodejanke, broširana, 75c; vezana	1.00
ZNANSTVENE RAZPRAVE, POLITIČNI IN GOSPODARSKO SOCIALNI SPISI, UČNE IN DRUGE KNJIGE TER BROŠURE	
Ali je religija prenehala funkcionirati? Debata . .	.30
Čuda in tajne življenja (Dr. Anton Breclj), splošno življenjeslovje85
Elementi moderne izobrazbe, (I. Molek), broš. 50c, vezana75
Idejni predhodniki današnjega socializma in komunizma, (Abditus), broš.75
Ilustrirana lepa maska, navodila za šminkanje, vez.	1.50
Materinska pomoč, zdravemu in bolnemu dojenčku, (Dr. Matija Amrozič) s 30 slikami40
Jugoslavija (Ant. Melik) I. in II. del, broš. \$2.50, vez.	3.50
Karl Marx, njegovo življenje in njegov nauk, (M. Beer)50
Kdo uničuje proizvodnjo v malem20
Kratka srbska gramatika, (Dr. Josip Mencej)25
Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov, (Matija Pirc)40
Misterij duše, (Dr. Fr. Gostl), poljudni pregled psihiatrije, vez.	1.25
Mlekarstvo, s črticami o živinoreji s slikami75
Naš sadašnji ustavni položaj (Dr. Štefan Sagadin)75